

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, o.p.s.
Žižkova 6, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Barbora Majerová

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: prezenční

Místo studia: České Budějovice

NÁZEV BAKALÁŘSKÉ PRÁCE: **POSTAVENÍ EXEKUTORA V SOUDOBÉM PRÁVNÍM ŘÁDU**

NÁZEV BAKALÁŘSKÉ PRÁCE V ANGLICKÉM JAZYCE: **THE STATUS OF EXECUTOR IN CURRENT LEGAL SYSTEM.**

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Vedoucí bakalářské práce (jméno a příjmení, titul):

JUDr. Soňa Biskupová Fišerová

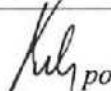

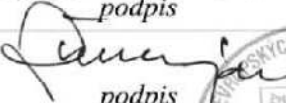
Datum zadání bakalářské práce (měsíc, rok): březen 2011

CÍL BAKALÁŘSKÉ PRÁCE:

Za cíl své práce jsem si zvolila zhodnocení současné situace na poli exekučního práva. Analýza právní úpravy postupu, práv a povinností exekutora. Rozbor právních norem zabezpečující ochran u exekutora před dlužníkem a naopak, jejich dostatečnost či nedostatečnost s možným návrhem řešení.

Student: Barbora Majerová	29.3.2011 datum	 podpis
Vedoucí práce: JUDr. Soňa Biskupová Fišerová	29.3.2011 datum	 podpis

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: JUDr. Petr Bohuslav, Ph.D.	 11/4 11 datum	 podpis
Prorektor pro studium: RNDr. Růžena Ferebauerová	14.4.11 datum	 podpis
Rektor: prof. PaedDr. Gabriel Švejda, CSc.	15.4.2011 datum	 podpis

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**POSTAVENÍ EXEKUTORA V SOUDOBÉM
PRÁVNÍM ŘÁDU**

Autor práce: Barbora Majerová
Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě
Forma studia: Prezenční
Vedoucí práce: JUDr. Soňa Biskupová Fišerová
Katedra: Právních oborů a bezpečnostních studií

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

Děkuji vedoucí bakalářské práce JUDr. Soně Biskupové Fišerové za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce. Dále pak své rodině za podporu a pomoc jenž mi poskytla a bez které by tato práce nemohla vzniknout.

Abstrakt

MAJEROVÁ, B. *Postavení exekutora v soudobém právním řádu : bakalářská práce*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2012. 74 s. Vedoucí bakalářské práce : JUDr. Soňa Biskupová Fišerová.

Klíčová slova: exekutor, exekuce, exekuční právo, výkon rozhodnutí, vykonavatel;

Bakalářská práce má za cíl zkoumat současné postavení soudního exekutora, jakožto úřední osoby, jehož práva a povinnosti jsou zakotveny v právním řádu České republiky. Teoreticky charakterizuje jeho postavení v české judikatuře, popisuje historický vývoj exekučního práva od první kodifikace v římském právu pro současnou právní úpravu. Práce popisuje toto právnické povolání od jeho vzniku, přes jmenování, výkon a zánik funkce. Jsou zde nastíněny základní koncepty exekučního řízení, vysvětleny nejdůležitější pojmy dané tematiky, dále pak práce obsahuje samozřejmě i legislativu, související s daným tématem.

Práce je obohacena o přílohy, které mimo jiné obsahují i otázky vyhodnocené samotnými exekutory a jejich samosprávným orgánem Českou exekutorskou komorou.

Abstract

MAJEROVÁ, B. *The status of exekutor in Current Legal System : Bachelor thesis*. České Budějovice : The College of European and Regional Studies, o. p. s., 2012. 74 p. Supervisor : JUDr. Soňa Biskupová Fišerová

Key words: executor, distraintment, execution law, distraint of debtor, bailiff ;

This thesis has as its main goal in examining current status of executor as a public officer, whose rights and duties are implied in legal order of Czech Republic. On theoretical level it characterises his status in Czech legal system, describes the evolution of distraintment from its first codification in Roman legal system to its current state.

The thesis also describes this legal profession from the creation, encompassing also appointment, exercise and extinguishment of this profession. The description of basic concepts of the distraint of debtor and explanation of the most important terms of the matter are included. Further more the paper of course contains legislation of the matter.

Added value of my thesis lies in supplements contained of questions answered by the executors and their self-governing organisation, Czech Executor Bar Association.

Obsah

Úvod.....	8
1 Cíl a metodika bakalářské práce	9
2 Historie a vývoj exekučního práva	11
3 Pojem exekuce	16
3. 1 Exekuční tituly	17
3. 1. 1 Evropský exekuční titul	18
3. 2 Druhy výkonu rozhodnutí	20
3. 2. 1 Charakteristika výkonu rozhodnutí v občanském řízení soudním	20
3. 2. 2 Charakteristika výkonu rozhodnutí v trestním řízení.....	21
3. 2. 3 Charakteristika výkonu rozhodnutí ve správním řízení a daňová exekuce ..	22
3. 3 Způsob provedení exekuce.....	24
4 Právní úprava	25
5 Postavení exekutora	26
5.1 Nezávislost exekutora	27
5. 1. 2 Nestrannost.....	28
5. 2 Činnost exekutora za úplatu	28
5. 3 Neslučitelnost s jinou výdělečnou činností	30
5. 4 Úřední osoba (veřejný činitel).....	31
5. 4. 1 Trestné činy páchané úředními osobami.....	32
5. 4. 2 Trestné činy páchané na úředních osobách	33
6 Exekutor a exekutorský úřad.....	35
6. 1 Předpoklady pro jmenování exekutora.....	35
6. 1. 1 Způsobnost k právním úkonům	36
6. 1. 2 Vysokoškolské vzdělání na právnické fakultě	36
6. 1. 3 Bezúhonnost.....	37
6. 1. 4 Exekutorská praxe.....	37
6. 1. 5 Zkouška exekutora	38
6. 2 Jmenování	39
6. 2. 1 Složení slibu.....	39
6. 2. 2 Pojištění.....	40
6. 3 Zánik výkonu exekuční činnosti	41
6. 4 Exekutorský úřad	42
6. 4. 1 Zaměstnanci exekutora.....	43
6. 4. 2 Zastupování exekutora	44
6. 5 Dohled	44
6. 6 Samospráva exekutorů	46
6. 6. 1 Exekutorská komora	46

7 Práva a povinnosti exekutora.....	49
7. 1 Práva exekutora.....	49
7. 1. 1 Právo odmítnout provedení úkonu.....	49
7. 1. 2 Právo požadovat součinnost třetích osob.....	50
7. 1. 3 Právo vstoupit do obydlí.....	51
7. 1. 4 Právo vykonat prohlídku povinného.....	52
7. 2 Povinnosti exekutora.....	53
7. 2. 1 Povinnost mlčenlivosti.....	53
7. 2. 2 Odpovědnost za škodu.....	54
8 Práva dlužníka.....	55
8. 1 Zásada zákonnosti.....	56
8. 2 Zásada zákonné ochrany povinného.....	57
8. 3 Aktivní obrana dlužníka.....	57
Závěr.....	59
Seznam použitých zdrojů.....	61
Seznam příloh:.....	66
Přílohy.....	67

Úvod

Bakalářskou práci na téma „Postavení exekutora v soudobém právním řádu“ jsem si vybrala hned z několika důvodů.

Prvním z nich je jistě aktuálnost daného tématu. V současné době je proti exekutorům vedena tzv. antiexekutorská kampaň. Největší zásluhu na tomto mají rozhodně česká média, která vytváří svými mnohdy velmi nepravdivými informacemi pokřivený obrázek o osobě soudního exekutora. Ten je pak vnímán jako osoba porušující svým postupem základní lidská práva, ničící ekonomickou stabilitu dlužníka i jeho rodiny a v neposlední řadě jako všemocná černá ruka českého práva živící se na neštěstí druhých. Tímto názorem je exekutor postaven na negativní stranu a osoba dlužníka chápána jako chudák popřípadě hrdina, pokud se rozhodne své věci bránit. Tato domněnka pouze dále vytváří prostor pro excesy a fyzické útoky na osoby vykonávající ve své pravomoci rozhodnutí soudu. Také je faktem, že tyto útoky jsou čím dál tím častější a agresivnější.

Tímto se celá kapitola exekučního práva opět medializuje a společností je tvořen tlak na odbornou veřejnost i zákonodárce volající po změně či umírnění pravomocí soudních exekutorů. Z tohoto důvodu i z faktu nadcházející, „vynucené“ úpravě exekučního řádu považuji téma za velmi aktuální.

Druhým důvodem pro výběr tohoto tématu je dle mého názoru absence publikace poskytující souhrnné informace o právech a povinnostech soudního exekutora. Proto jsem i stanovila za jeden z hlavních cílů mé práce vytvořit pomocí dostupných zdrojů srozumitelný soubor informací k dané problematice.

Pro mou osobu byl však rozhodujícím faktorem hovořícím kladně ve prospěch výběru tohoto tématu čas strávený praxí u soudních vykonavatelů sídlících v Okresním soudě v Českých Budějovicích. Při této praxi jsem se dozvěděla spoustu užitečných poznatků avšak i nemálo informací o osobách soudních exekutorů, jejich funkci v právním řádu České republiky a jejich postupů v rámci výkonu jejich povolání. Tyto informace však byli většinou neúplné a v rámci mé praxe pouze okrajové. V této práci jsem se tedy pokusila alespoň částečně proniknout do základu exekučního práva upravujícího postavení soudních exekutorů.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Primárním cílem bakalářské práce je komplexní zhodnocení informací o funkci exekutora v současném právní řádu České republiky. S využitím dostupné literatury vysvětlit základní pojmy dané problematiky, zhodnotit postavení exekutora jako osoby veřejné a vyhodnotit dostatečnost či nedostatečnost právních norem pro výkon této funkce. Pomocí historických pramenů podat stručný výklad vývoje exekučního práva, potažmo exekutora. Sekundárním cílem práce je analyzovat problémy, které vznikají při výkonu exekučního titulu.

Současný trend nárůstu zadluženosti českého obyvatelstva sebou přináší i zvýšený počet exekucí. Prognóza tohoto trendu je děsivá, jelikož život na dluh se stává „moderním a v pořádku“. V roce 1981 byl počet navržených exekucí 108 395 z toho 97,1 % činily srážky ze mzdy a pouhé 0,7 % movité věci. O patnáct let později v roce 1996 byl tento počet téměř dvojnásobný, a to 211 844, z čehož nejvyšší podíl, tedy 46 %, tvořily exekuce na věci movité. V roce 2004 bylo zaznamenáno 340 066 řízení, z toho 66 % na movitém majetku.¹

Dle dostupných údajů byl počet exekucí v roce 2010, odhadem, 701 900.² Počet obyvatel České republiky pro rok 2010 činil 10 532 770.³ Z toho vyplývá, že v roce 2010 byl každý 15. občan zatížen exekučním řízením. Tato data a předpoklad jejich nárůstu do dalších let činí moji práci aktuální. Průběžný růst exekucí v České republice dále přibližuje příloha I., tab. 1 a graf 1.

Nelze opomenout i silný odpor a odmítavý postoj české veřejnosti k samotnému slovu „exekuce“. Je tedy důležité, jak pro tuto bakalářskou práci, tak pro osoby dotčené exekucí, aby exekuční řízení bylo chápáno jako důležitý nástroj pro zajištění právní jistoty ve státě, který napomáhá k respektování práva a oprávněných zájmů.

K naplnění cílů teoretické bakalářské práce vycházím zejména ze zákonů č. 120/2001 Sb. O soudních exekutorech a exekuční činnosti ve znění pozdějších předpisů, dále pak č. 99/1963 Sb. Občanský soudní řád ve znění pozdějších předpisů, a z vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb. o odměně a náhradách soudního exekutora a dalších zákonů, právních předpisů a vyhlášek. Jako zdroje literárního charakteru jsem zvolila a vycházím z práce autorů Antonína Tripese *Exekuce*

¹TRIPES, A. *Exekuce v soudní praxi*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006. s. 5. ISBN: 80-7179-489-9.

²ČESKÁ EXEKUTORSKÁ KOMORA. *Statistika exekucí za rok 2010*. [online]. 2011 [cit. 2011-07-12]. Dostupné z WWW: <<http://ekcr.cz.gds97active24.cz/1/statistiky/87-statistiky?w=>>>.

³ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Stav obyvatel na vybraném území*. [online]. 2011 [cit. 2011-07-12]. Dostupné z WWW:< http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparem.jsp?voa=tabulka&cislotab_id=370>.

v soudní praxi. C. H. Beck. 2006 a dále pak Marie Grossové *Exekuce na peněžní plnění*. Linde. 2007, Ilony Schelleové *Exekuce*. KEY publishing. 2008 a dalších autorů.

V této bakalářské práci jsou použity elektronické zdroje, z nichž je čerpáno především proto, že se jedná o oficiální stránky exekučních kanceláří v Českých Budějovicích www.exekutor-cb.cz a velmi přínosné stránky Exekutorské komory České republiky <http://www.exekutorskakomora.cz>, které obsahují statistiky, právní předpisy i problematiku exekučního práva v práci obsažené.

Postupně jsou vysvětlena základní vymezení používaných pojmů v jednotlivých kapitolách, které jsou důležité pro uchopení problematiky. Jedná se o exekutora, exekuční titul, některé druhy řízení exekuce např. srážky ze mzdy, příkázání, movité věci, vyklizení apod. Dále je práce zaměřena na právní podklady pro výkon funkce exekutora, jeho práva a povinnosti. Pomocí analýzy literárních zdrojů jsou popsána a vysvětlena práva dlužníka. Práce je obohacena o otázky zaslané exekutorským kancelářím v Českých Budějovicích a Exekutorské komoře viz příloha VI. V závěru práce se zaměřím na pojednání o dostatečnosti, či nedostatečnosti právní úpravy ochrany exekutora před dlužníkem a naopak, s možným návrhem řešení.

2 Historie a vývoj exekučního práva

Exekuční právo bylo poprvé kodifikováno v Zákoně dvanácti tabulí (Lex Leges duodecim tabularum) v polovině 5. století před. n. l. v římském právu. Tento zákon ustanovoval, že dlužník, který nebyl schopen splnit peněžitý závazek, propadal svou osobou věřiteli, který jej mohl buď usmrtit, anebo prodat „trans Tiberim“ (tj. za Tiberu, tedy do ciziny) jako otroka.

Změna nastala až s příchodem tzv. zákona Poeteliova (Lex Poetelia) z roku 326 př. n. l. v němž bylo stanoveno, že za dluhy ručí římský občan pouze svým majetkem, ne však svou osobou. Tento zákon dále upravil jednání věřitele vůči dlužníkovi a to zákazem prodeje trans Tiberim a zákazem věznění v okovech. Naopak povoloval tzv. nucené práce dlužníka pro odpracování dané částky.⁴

Další omezení zavedl Lex Iulia z roku 17 př. n. l., který stanovil, že postoupí-li dlužník své jmění dobrovolně věřitelům, nestíhá jej infámie a má tzv. beneficium competentiae, tj. právo na zachování určité části majetku „negeat“ (tedy jakéhosi životního minima).

Od konce republiky byla majetková exekuce zpravidla vedena proti celému majetku odsouzeného, teprve pozdější císařské zákonodárství zavedlo také exekuci na jednotlivé majetkové kusy. Tedy takzvanou exekuci singulární, kdy z prodeje jednotlivých kusů majetku byla pokryta výše dluhu.

Podle návrhu žalobce tyto kusy majetku zabaví dlužníkovi úřední zřizenci (apparitores), nejdříve movitosti a teprve potom nemovitosti, žalobci k těmto zabaveným věcem vznikne exekuční právo zástavní. Po 60 dnech se provede veřejná dražba, věřitel z výtěžku uspokojí svou pohledávku a přebytek vrátí dlužníkovi.⁵

Od druhého století n. l. bylo také možné pohledávku vynutit pomocí státní moci. Sloužil k tomu institut tzv. Manu militari officio judicis, tedy ozbrojená moc z moci soudce. Teprve v případě, že tento způsob nebyl možný nebo účelný, nastupovala singulární exekuce.

V pozdním období římského práva dochází ke vzniku formulového řízení, kdy je propojen konkurz s exekučním řízením.⁶

⁴KINCL, J., URFUS, V., SKŘEJPEK, M. *Římské právo*. Praha: C. H. Beck, 1995. s. 62. ISBN 80-7179-031-1.

⁵KINCL, J., URFUS, V., SKŘEJPEK, M. *Římské právo*. Praha: C. H. Beck, 1995. s. 132. ISBN 80-7179-031-1.

⁶SCHELLEOVÁ, L. et al. *Úvod do civilního řízení*. Praha: Eurolex Bohemia, 2005. s. 53. ISBN 80-86861-81-3.

Exekuční řízení bylo velmi rozšířené i v období středověku a to převážně v době feudalismu, kdy se exekuce prováděla velmi často.

Lišila se podle toho, zda šlo o movitost (peníze), či nemovitost. V prvním případě byla složitá zejména proto, že bylo nutné při neochotě či neschopnosti dlužníka částku zaplatit, hojit se na jeho majetku nemovitém.

Exekuce probíhala v šesti stupních:

- 1) Úmluva,
- 2) Zvod,
- 3) Obranný list (jen při exekuci na vydání nemovitosti),
- 4) Panování,
- 5) Odhádání,
- 6) Panování skutečné (vdědění).

Úmluva byla upomínka, kterou adresoval vítěz pře odsouzenému a vyzval jej, aby plnil to, k čemu byl odsouzen. Úmluva musela být provedena do 3 let a 18 neděl, tj. v zemských letech. Jinak oprávněný svůj nárok promlčel.

Zvod bylo uvedení vítěze pře ve statek toho, jenž byl povinen jej vydat nebo zaplatit prosouzenou částku. Nebylo to však ještě držbou. Držitelem zůstával stále ještě odsouzený.

Při exekuci na vydání statku vše končilo obranným listem. Obranný list byla úřední výzva od úřadu nejvyššího purkrabího, aby prosouzený statek vydal. V případě neuposlechnutí mu hrozil trest smrti za odboj (odporování) právu. Tento postup se při exekuci na peníze neuplatňoval.

Panování nastupovalo po zvodu při exekuci na peněžitou částku. Vítěz pře potřikrát navštívil statek svého odpůrce s komorníky od zemských desek, shromáždil poddané a rychtáře a oznámil jim, že si bude brát tolik obilí a dobytka, kolik je třeba na zapravení úroků a sumy, kterou vysoudil.

Odhádání pak byl úředně provedený odhad nemovitosti dlužníka, aby se zjistila jeho hodnota v poměru k prosouzené částce, kterou dosud nezaplatil.

Panování či vdědění bylo posledním exekučním stupněm. Vítěz sporu za přítomnosti komorníků shromáždil poddané, přijal od nich slib člověčenství (tj. poddanosti) a symbolicky před jejich zraky spálil došek ze střechy stavení, aby tak

doložil své právo skutečného vlastníka, který může statek nejen užívat, ale i ničit. Odpor proti panování byl považován rovněž za odboj, tedy odporování právu.⁷

Za další důležitý bod vývoje exekučního práva lze považovat až dobu vlády Marie Terezie. Císařovna zaujala jasný postoj nutné změny občanského práva a tedy i exekučního řízení.

Práce na kodifikaci občanského práva započaly v roce 1753, kdy byla ustanovena kompilační komise, která měla shrnout a upravit dosavadní právo. Do té doby se používalo moravské a české Obnovené zřízení zemské a Koldínův zákoník. Komise se skládala převážně z učitelů právnických fakult. Výsledkem práce byl tzv. Zákoník Marie Terezie, ve kterém bylo stanoveno právo soukromé a všeobecné pro všechny české a rakouské dědičné země o šesti svazcích. Císařovna předložila návrh zákoníku státní radě, která se vyslovila negativně a doporučila vrátit zákoník zpět k přepracování.

Celý civilní proces a tedy i řízení exekuční se dočkalo modernizace, až za vlády císaře Josefa II., kdy po zahájení jeho samostatné vlády se začalo pracovat na občanském zákoníku. Výsledkem bylo vydání Obecného soudního řádu, který vešel v platnost roku 1781.⁸

V roce 1797 byl v západním Haliči zaveden konečný návrh zákoníku a ten byl vyhlášen pod názvem Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch ve zkratce ABGB. Byl vydán s platností pro všechny země habsburské monarchie, s výjimkou Uher, jako císařský patent č. 946/1811 Sb. z. s. dne 1. června 1811, který nabyl účinnosti od 1. ledna 1812. Obecný zákoník občanský byl přirozeno-právní kodifikací.⁹

Tento zákoník byl rozsáhlým legislativním dílem o 3 částech, 38 hlavách a 1 502 paragrafech (obsahoval i právo rodinné a pracovní). Byl vybudován na filozofických základech osvícenství a racionálního směru přirozeno-právní teorie. Na svou dobu byl tento zákoník velmi pokrokový, neboť i přes některé ústupky feudalismu byl svým celkovým zaměřením zřetelně protifeudální.¹⁰

Pro další vývoj exekučního práva byl důležitý až rok 1895 kdy bylo vydáno několik zákonů, které ovlivnili postup při exekučním řízení. Zákon č. 110/1895 ř. z. byl

⁷MALÝ, K. et al. *Dějiny českého a československého práva do roku 1945*. Praha: Linde, 2003. s. 119-120. ISBN 80-7201-433-1.

⁸BÍLÝ, J. L. *Právní dějiny na území České republiky*. Praha: Linde. 2003. s. 217-218. ISBN 80-7201-429-3.

⁹PECINA, T. *Všeobecný zákoník občanský*. [online]. editace 1. 11. 2011. [cit. 2011-01-17]. Dostupné z WWW: <<http://iuridictum.pecina.cz/w/ABGB>>.

¹⁰KNAPPOVÁ, M. et al. *Občanské právo hmotné*. Praha: ASPI, 2005. s. 67-68. ISBN 80-7357-127-7.

vydán a rozeslán 9. srpna 1895. Tento zákon upravoval oblast civilního řízení a tedy i exekuci. Byl nazván tzv. jurisdikční normou a upravoval jednotlivá stádia postupu v civilním řízení a organizaci soudů.¹¹

Současně s tímto byl vydán i jeho uvozovací zákon č. 111/1895 ř. z.

Rok poté byl vydán již samostatný exekuční řád tedy zákon č. 79 o řízení exekučním a zajišťovacím.¹² Tento zákon postavil exekuční řízení již jako samostatné řízení, nezávislé na civilním soudním řízení nalézacím. Současně s tímto byl vydán i zákon č. 78,¹³ tedy zákon v příčině zavedení zákona o řízení exekučním a zajišťovacím. První článek tohoto zákona ruší všechny předešlé zákonné předpisy o exekuci, pokud nejsou zakotveny v novém exekučním řádu nebo pokud je zákon č. 78 v dalších člancích nejmenuje.

Změna těchto zákonů nastala až 28. října 1918 vznikem samostatného Československého státu. Po dlouhé snaze osamostatnit se a odpoutat od Rakouska - Uherska byla zřetelná i snaha vytvořit zákonodárný orgán, který bude produkovat zákony a právní předpisy již pouze pro nově vzniklou republiku.

Poměrně rychle vznikl i návrh unifikovaného exekučního řádu, který inspirovala především starší rakouská úprava. Čekal jej však podobný osud jako občanský soudní řád. Jeho předložení do parlamentu bylo podmíněno schválením hmotně-právních předpisů, a jelikož se občanské právo hmotné unifikovat nepovedlo, zůstal nakonec i on jen v návrhu. V českých zemích tedy nadále platil exekuční řád z roku 1896 a na Slovensku a Podkarpatské Rusi z roku 1881.¹⁴

Platnost právních předpisů vydaných v období druhé světové války ukončilo vydání dekretů prezidenta republiky, které všechny prohlásilo za neplatné. V exekučním řízení tedy dále platil zákon č. 79 z roku 1886.

V roce 1950 byl vydán občanský zákoník č. 141/1950, s účinností od 1. ledna 1951. Jeho vydáním došlo ke sjednocení občanskoprávní úpravy na celém území Československa. Díky politickému programu reformy československého právního řádu byl nový občanský zákoník vystavěn na principu kolektivního zájmu nadřazeného nad

¹¹RAKOUSKO-UHERSKO. Zákon č. 110 ř. z. vydán 9. srpna. 1895. *Zákonník říšský pro království a země v radě říšské zastoupené*. 1895. částka LVII. Vídeň: Císařské královské tiskárny dvorní a státní. 1895. s. 191.

¹²RAKOUSKO-UHERSKO. Zákon č. 79 ř. z. vydán 27. května 1896. *Zákonník říšský pro království a země v radě říšské zastoupené*. 1896. částka XXX. Vídeň: Císařské královské tiskárny dvorní a státní. 1896. s. 269.

¹³RAKOUSKO-UHERSKO. Zákon č. 78 ř. z. vydán 27. Května 1896. *Zákonník říšský pro království a země v radě říšské zastoupené*. 1896. částka XXIX. Vídeň: Císařské královské tiskárny dvorní a státní. 1896. s. 261.

¹⁴VOJÁČEK, L. et al. *České právní dějiny*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. s. 505. ISBN 978-80-7380-127-4.

zájmy jednotlivce. Nejvýraznějším dokladem je nová konstrukce vlastnického práva s preferencí socialistických forem vlastnictví. Primárním cílem komunistické ideologie odstranění soukromého vlastnictví a jeho nahrazení kolektivními formami vlastnictví.¹⁵ Z tohoto důvodu bylo exekuční řízení odsunuto na okraj zájmu.

V této době, kdy zaměstnanost dosahovala 100 %, nabyl na významu výkon rozhodnutí srážkou ze mzdy.

Pro tuto dobu je i typická snaha změnit názvy právních výrazů a zaměnit je za výrazy se socialistickou rétorikou, nebo za výrazy snadněji pochopitelné pro soudobé vládnoucí třídy. Slovo „exekuce“ bývá nahrazeno výrazem „výkon rozhodnutí“. S čímž je možné se setkat i v dnešní době.

V roce 1989 došlo ke změně politického režimu, která sebou přinesla i změny v tržním, hospodářském a právním uspořádání. S příchodem volného obchodního trhu a možnosti osobního vlastnictví začala vzrůstat i potřeba exekučního řízení. Byl kladen větší důraz na potřebu přizpůsobení, resp. změny právního řádu.

Množství majetkoprávních sporů se stávalo neúnosným. Soudy byly zahlceny a průtahy v řízení nalézacím a vykonávacím způsobily, že soudci i zákonodárci uznali potřebu nové právní normy.

Vzor této úpravy našli ve Slovenské republice, kde již od roku 1995 vešel v platnost zákon č. 233/1995 z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (exekučný poriadok).¹⁶

Pod tímto vlivem byl v České republice přijat zákon 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů exekučního řádu, který nabyl účinnosti dne 1. května 2001 s výjimkou třetí a osmé části první hlavy a § 131, které nabyly účinnosti dne 1. září 2001.

Tento zákon byl výrazněji novelizován pouze jednou a to 1. 1. 2008 zákonem č. 296/2007 Sb. a 347/2007 Sb.

Touto právní úpravou byly specifikovány povinnosti soudního exekutora vůči ministerstvu. Byl upraven i dohled ministerstva nad exekutorem. Nově byl zřízen institut vykonavatele exekutora, jako jeho zaměstnance.¹⁷

¹⁵KUKLÍK, J. et al. *Dějiny československého práva 1945-1989*. Praha: Auditorium, 2011. s. 342-343. ISBN 978-80-87284-17-9.

¹⁶SLOVENSKO. Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 233 ze dne 14. září 1995 o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (exekučný poriadok). In *Zbierka zákonov*. 1995, čiastka 80, s. 1849. Dostupné z WWW: <http://www.exekutor.jupo.sk/Exekucny_poriadok_Full.htm>.

¹⁷EPRAVO. *Připravovaná novela zákona o soudních exekutorech a exekuční činnosti*. [online]. 2007 [cit. 2012-01-19]. Dostupné z WWW: <<http://www.epravo.cz>>.

3 Pojem exekuce

Exekucí neboli výkonem rozhodnutí je realizován procesněprávní vztah mezi věřitelem a dlužníkem. Tento vztah je založený pravomocným rozhodnutím soudu, nebo jiného oprávněného orgánu, na jehož základě je dlužník povinen něco plnit.¹⁸

Pokud tedy nedojde k plnění dobrovolnému, musí být právní řád připraven zajistit plnění povinností svou autoritou, prostřednictvím státní donucovací moci. Tento postup, tedy nucená realizace práv, je obecně nazýván exekucí nebo výkonem rozhodnutí.¹⁹

Tento vztah je obsažen i v občanském zákoníku jako jedna z hlavních činností soudů. Kdy se ve 2 §²⁰ píše, že soudy provádějí výkon rozhodnutí, která nebyla splněna dobrovolně; dbají přitom, aby nedocházelo k porušování práv a právem chráněných zájmů fyzických i právnických osob a aby práv nebylo zneužíváno na úkor těchto osob.

Cílem exekuce je prosadit i proti vůli dlužníka výrok pravomocného, vykonatelného rozhodnutí a přinutit dlužníka, aby splnil povinnost, která mu byla stanovena výrokem takové rozhodnutí.²¹

V exekučním právu se setkáváme s pojmy oprávněný a povinný. Oprávněným je občan, resp. fyzická nebo právnická osoba, obec nebo stát, kterému byl výše uvedeným rozhodnutím přiznán nárok. Povinným subjektem je opět občan, resp. fyzická nebo právnická osoba, obec nebo stát, který je podle výše uvedeného rozhodnutí povinen ve prospěch oprávněného subjektu něco plnit, a dobrovolně to neučiní. Účelem exekučního řízení je uspokojení přiznaných práv oprávněných osob nebo orgánů vůči povinným, a to nuceným zásahem státu.²²

Základním předpokladem pro vznik exekučního řízení je existence tzv. exekučního titulu. Jedná se o vykonatelné rozhodnutí soudu nebo orgánu státní správy, tedy rozhodnutí, které:

- bylo řádně doručeno všem účastníkům řízení,
- nelze se proti němu odvolat (anebo odvolání nemá odkladný účinek), za těchto podmínek jde o pravomocné rozhodnutí,
- uplynula lhůta stanovená k plnění.²³

¹⁸PRUDILOVÁ, M. *Veřejné dražby a exekuce*. Praha: Linde, 2001. s. 115. ISBN 80-7201-288-6.

¹⁹TRIPES, A. *Exekuce v soudní praxi*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006. s. 3. ISBN 80-7179-489-9.

²⁰ČESKO. Zákon č. 99 ze dne 4. prosince 1963 Občanský soudní řád. In: *Sbírka zákonů*. 1963. částka 56. s. 383. Dostupné z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/1963/sb56-63.pdf>>.

²¹PRUDILOVÁ, M. *Veřejné dražby a exekuce*. Praha: Linde, 2001. s. 115. ISBN 80-7201-288-6.

²²GROSSOVÁ, M. *Exekuce na peněžitě plnění*. Praha: Linde, 2007. s. 23. ISBN 978-80-7201-621-1.

²³Tamtéž s. 23-24.

3. 1 Exekuční tituly

Pro vznik exekučního řízení je nutná existence exekučních titulů. Pokud exekuční titul není, zaniká podstata výkonu nuceného rozhodnutí.

Titulem se rozumí listina vydaná k tomu oprávněným orgánem, která má předepsanou formu a ve které se ukládá určité osobě povinnost něco v určité době plnit.

Každý titul musí splňovat určité předepsané náležitosti. Tyto jsou formální či materiální povahy.

Materiální předpoklady vyjadřují obsahovou určitost exekučního titulu, podle kterého se exekuce vede. Jde o to, aby práva, ale především vynucované povinnosti, byly ve vykonávaném rozhodnutí určeny přesným a nezpochybnitelným způsobem.²⁴

Každý titul tedy musí po stránce materiální obsahovat jasné určení oprávněného a povinného, podrobné vymezení práv a povinnosti z těchto vyplývajících, a jasně stanovenou lhůtu plnění. Bez těchto určení nelze začít výkon rozhodnutí. Pokud i přesto je řízení započato je nutné aby v průběhu řízení bylo bez návrhu zastaveno. Materiální vykonatelnost rozhodnutí je popsána v § 261a odst. 1 Občanského soudního řádu.²⁵

Formálním znakem exekučního titulu je jeho vykonatelnost. Rozhodnutí je vykonatelné, jakmile uplyne lhůta k plnění. Není-li v rozhodnutí uložena povinnost k plnění, je rozhodnutí vykonatelné, jakmile nabylo právní moci, ledaže se jedná o předběžně vykonatelná rozhodnutí.²⁶

Za exekuční titul dle § 40 zákona č. 120/2001 exekučního řádu se považuje:

- vykonatelné rozhodnutí soudu, pokud přiznává právo, zavazuje k povinnosti nebo postihuje majetek, (Tedy rozsudek, platební rozkaz, směnečný platební rozkaz.),
- vykonatelné rozhodnutí soudu a jiného orgánu činného v trestním řízení, pokud přiznává právo nebo postihuje majetek,
- vykonatelný rozhodčí nález,
- notářský zápis se svolením k vykonatelnosti sepsaný podle zvláštního právního předpisu nebo exekutorský zápis podle § 78 písm. a) zákona č. 120/2001,

²⁴TRIPES, A., *Exekuce v soudní praxi*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006. s. 17. ISBN 80-7179-489-9.

²⁵ČESKO. Zákon č. 99 ze dne 4. prosince 1963 Občanský soudní řád. In: *Sbírka zákonů*. 1963. částka 56. s. 412. Dostupné z WWW: <<http://business.center.cz/business/pravo/zakony/osr/>>.

²⁶DOLEČEK, M., *Vymahatelnost pohledávek*. [online]. 2008 [cit. 2012-01-30]. Dostupné z WWW: <<http://www.Businessinfo.cz/cz/clanek/orientace-v-pravnich-ukonech/vymahatelnost-pohledavak.opu/>>.

- vykonatelné rozhodnutí orgánu veřejné správy včetně platebních výměřů, výkazů nedoplatků ve věcech daní a poplatků a jiných rozhodnutí, jakož i vykonatelný smír,
- vykonatelné rozhodnutí a výkaz nedoplatků ve věcech nemocenského pojištění a sociálního zabezpečení,
- jiná vykonatelná rozhodnutí a schválené smíry a listiny, jejich výkon připouští zákon.

3. 1. 1 Evropský exekuční titul

Institut evropského exekučního titulu byl zřízen nařízením Evropského parlamentu a Rady č. 805/2004 úřední věstník EU L 143 ze dne 30. dubna 2004.

V českém právu o evropském exekučním titulu hovoří § 200a Občanský soudní řád.

Evropského exekučního titulu je zapotřebí k tomu, aby v členském státě mohlo být vykonáno rozhodnutí vydané v jiném členském státě, soudní smír schválený nebo uzavřený před soudem jiného členského státu nebo úřední listina sepsaná v jiném členském státě, pokud se týkají nesporného nároku. Pokud je získán evropský exekuční titul, není zapotřebí prohlášení vykonatelnosti v členském státě, v němž se usiluje o výkon rozhodnutí, soudního smíru nebo úřední listiny.²⁷

V tomto případě se hledí na působnost časovou, věcnou a zeměpisnou.

Evropský exekuční titul lze vydat pouze na dokumenty sepsané po 21. lednu 2005. V případě Bulharska a Rumunska pak po 1. lednu 2007 a jedná se o působnost časovou.

Věcnou působností se rozumí nesporný nárok, které soudní rozhodnutí, soudní smír či úřední listiny nesmí postrádat.

Zeměpisnou působností chápeme, že evropský exekuční titul lze vydat pouze na ty dokumenty, které byly vyhotovené na území členského státu Evropské unie vyjma Dánska.

Evropský exekuční titul se při splnění všech podmínek vydává v rámci jednoduchého postupu. Aby mohlo být soudní rozhodnutí potvrzeno jako evropský exekuční titul, musí soudce použít vzorový formulář, který lze nalézt ve všech jazykových verzích v Evropském soudním atlase ve věcech občanských.

²⁷EVROPSKÁ KOMISE, GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ EVROPSKÉ KOMISE. *Praktický průvodce pro uplatňování nařízení o evropském exekučním titulu*. [online] 2008 [cit. 2012-01-30]. Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/civiljustice/publications/docs/guide_european_enforcement_order_cs.pdf>.

Jakmile soud evropský exekuční titul vydá, musí být odeslán orgánu zajišťujícímu výkon rozhodnutí ve státě, na jehož území dlužník žije nebo kde se nachází jeho majetek.

Společně s evropským exekučním titulem musí být odeslána kopie původního soudního rozhodnutí. V závislosti na tom, které jazyky akceptuje orgán zajišťující výkon rozhodnutí na území tohoto jiného členského státu, může být vyžadován překlad potvrzení evropského exekučního titulu. Žádných dalších formalit pak již třeba není soudní rozhodnutí může být v tomto jiném členském státě vykonáno.²⁸

Proti usnesení o potvrzení evropského exekučního titulu není odvolání přípustné.²⁹

²⁸EVROPSKÁ E-JUSTICE. *Evropský exekuční titul*. [online] 2010. [cit. 2012-01-30]. Dostupné z WWW: <https://e-justice.europa.eu/content_european_enforcement_order-54-cs.do>.

²⁹ČESKO. Zákon č. 99 ze dne 4. prosince 1963 Občanský soudní řád. In: *Sbírka zákonů*. 1963. částka 56. Dostupné z WWW: <<http://business.center.cz/business/pravo/zakony/osr/>>.

3. 2 Druhy výkonu rozhodnutí

Exekuce či vykonávací řízení poskytuje ochranu subjektivním právům a zákonem chráněným zájmům. V tomto procesu můžeme rozlišovat:

1. Výkon rozhodnutí v občanském řízení soudním. Kdy je tento postup upravován Občanským soudním řádem č. 99/1963 Sb., ve znění pozdějších Předpisů,³⁰ a exekučním řádem č. 120/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů.³¹
2. Výkon rozhodnutí v trestním řízení soudním. Které je upraveno trestním řádem č. 141/1961 Sb., ve znění pozdějších předpisů³², týká se výkonu uložených trestů,
3. Výkon rozhodnutí ve správním řízení. Upraveno zákonem č. 500/2004 Sb., o správním řízení, a zákonem č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů.

Tyto procesy mezi sebou mají vzájemné vztahy. Rozhodnutí všech státních orgánů na území České republiky lze vykonat v občanskoprávním soudním exekučním řízení.

3. 2. 1 Charakteristika výkonu rozhodnutí v občanském řízení soudním

Exekuční řízení v občanském řízení upravuje zákon č. 99/1963 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Obecně upravuje výkon rozhodnutí v části šesté § 251-351a. Toto řízení sleduje uskutečnění toho, co bylo shledáno nepochybným právem v případě, že nedošlo k dobrovolnému plnění. Řízení vykonávací (exekuční) je samostatným řízením, tzn. není pokračováním nalézacího řízení. Jde v něm o nucený výkon těch rozhodnutí nebo i jiných aktů, které byly zákonem prohlášeny za exekuční tituly. Nejčastějším exekučním titulem jsou rozhodnutí vzešlá z nalézacího civilního soudního řízení.

Nucený výkon rozhodnutí, upravený v části šesté občanského soudního řádu, provádějí i nadále soudy. Spolupůsobí při něm soudce s rozhodující rolí a soudní

³⁰ČESKO. Zákon č. 99 ze dne 4. prosince 1963 Občanský soudní řád. In: *Sbírka zákonů*. 1963. částka 56. s. 410. Dostupné z WWW: <<http://business.center.cz/business/pravo/zakony/osr>>.

³¹ČESKO. Zákon č. 120 ze dne 4. dubna 2001 o Soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). In: *Sbírka zákonů*. 2001. částka 141 s. 7151. Dostupné z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/2001/sb048-01.pdf>>.

³²ČESKO. Zákon č. 141 ze dne 9. prosince 1961. o trestním řízení soudním (trestní řád). In: *Sbírka zákonů*. 1961. částka 66. s. 561-567. Dostupné z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/1961/sb66-61.pdf>>.

vykonavatel (ten pod vedením soudce provádí faktické úkony, jako např. soupis movitého majetku dlužníka).³³

Exekuční řízení se zahajuje pouze na návrh oprávněného. Návrh musí obsahovat stanovené náležitosti, způsob určení – čeho a z jakých důvodů se oprávněný domáhá, jaký hmotně právní nárok uplatňuje. Soud může nařídit a provést exekuci jen na vymožení plnění, která jsou obsažena v exekučních titulech. Návrh na exekuci musí obsahovat i náležitosti žaloby, které jsou stanoveny v § 42 odst. 4 a v § 79 odst. 1 občanského soudního řádu. V návrhu na exekuci zaplacením peněžité částky uvede oprávněný, jakým způsobem má být výkon rozhodnutí proveden.³⁴

Vynucování plnění se děje na území našeho státu, soud nesmí při realizaci exekuce zasáhnout do územní svrchovanosti cizího státu. Stejně jako cizozemský orgán provádějící exekuci nemůže zasáhnout jak svými rozhodnutími, tak i faktickými kroky do územní svrchovanosti České republiky.

Za exekuční titul se považují všechny formy rozhodnutí, se kterými počítá občanský soudní řád, tedy rozsudky, usnesení, platební rozkazy a soudem schválené smíry.

3. 2. 2 Charakteristika výkonu rozhodnutí v trestním řízení

Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve své hlavě XXI. popisuje výkon rozhodnutí v odvětví trestního práva, a to dodržování uložených trestů. V paragrafu 315 – 362 jsou vyjmenovány tresty, nad kterými je výkon rozhodnutí v trestním řízení veden. Jedná se o:

- Výkon trestu odnětí svobody,
- Výkon trestu domácího vězení,
- Výkon trestu obecně prospěšných prací,
- Výkon některých dalších trestů:
 - Výkon ochranného léčení a zabezpečovací detence,
 - Výkon některých jiných rozhodnutí.³⁵

V soudním exekučním řízení se ovšem nevykonávají uložené tresty odnětí svobody, zákazu činnosti apod. Novelou trestního řádu provedenou již zákonem č. 152/1995 Sb. došlo i ke změně postupu při výkonu peněžitého trestu. Podle § 341

³³KNAPPOVÁ, M. et al. *Občanské právo hmotné*. Praha: ASPI, 2005. s. 65-66. ISBN 80-7357-127-7.

³⁴PRUDILOVÁ, M. *Veřejné dražby a exekuce*. Praha: Linde, 2001. s. 165-171. ISBN 80-7201-288-6.

³⁵ČESKO. Zákon č. 141 ze dne 9. prosince 1961. o trestním řízení soudním (trestní řád). In: *Sbírka zákonů*. 1961. částka 66. s. 561-567. Dostupné z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/1961/sb66-61.pdf>>.

trestního řádu. Vychází nyní z principu, že k tomuto trestu nelze přistupovat jako k výkonu pohledávky. Pokud není peněžitý trest zaplacen, bude nařízen výkon náhradního trestu odnětí svobody udělený soudem.

Exekučním titulem v trestním řízení tedy jsou:

- rozsudky soudu vydané do 31. 8. 1995 ukládající peněžitý trest,
- rozsudky ukládající obžalovanému povinnost k náhradě škody v tzv. Adhezním řízení,
- usnesení ukládající povinnost nahradit náklady řízení,
- usnesení ukládající pořádkovou pokutu.³⁶

3. 2. 3 Charakteristika výkonu rozhodnutí ve správním řízení a daňová exekuce

Exekuce v tomto případě je pojímána jako relativně samostatná součást přestupkového řízení obecně se řídí pravidly obsaženými ve správním řádu.³⁷

Správní řád, tedy zákon č. 500/2004 Sb., o správním řízení upravuje výkon rozhodnutí ve své XI. hlavě a to přesněji v ustanoveních § 103 - § 129.

Tento zákon upravuje postup orgánů moci výkonné, orgánů územních samosprávných celků, právnických a fyzických osob, pokud vykonávají působnost v oblasti veřejné správy a vztahuje se na řízení, v němž o právech, právem chráněných zájmech nebo povinnostech občanů a organizací rozhodují v oblastech státní správy.

Ve správním řízení se rozhoduje o právech a povinnostech jež se dotýkají veřejných zájmů a rozhodování o nich zabezpečuje plnění úkol státní správy.

V tomto řízení má rozhodnutí konkrétní a individuální charakter. Konkrétnost rozhodování nachází svůj výraz v založení, změně, nebo zrušení konkrétního práva nebo povinnosti fyzické či právnické osoby.³⁸

Ve většině případů tvoří výkon rozhodnutí součást správního řízení, z něhož vzešel podklad pro jeho realizaci. Je součástí relativně samostatnou v tom smyslu, že vykonávací řízení nenásleduje automaticky po vzniku podkladu pro výkon rozhodnutí.

K zahájení exekuce ve správním řízení je nutné podání podnětu oprávněnou osobou, již je účastník řízení, v jehož prospěch má být plněno, nebo vymáhající správní orgán. Exekučním titulem ve správním řízení je rozhodnutí, které vydal správní orgán v oblasti státní správy.

³⁶TRIPES, A., *Exekuce v soudní praxi*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006. s. 20. ISBN 80-7179-489-9.

³⁷HENDRYCH, D. *Správní právo*. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006. s. 440. ISBN 80-7179-442-2.

³⁸GROSSOVÁ, M. *Exekuce na peněžitě plnění*. Praha: Linde, 2007. s. 32. ISBN 978-80-7201-621-1.

Exekuční správní orgán může exekuci nařídit nejpozději do 5 let a provádět ji nejpozději do 10 let poté, co měla být povinnost splněna dobrovolně.³⁹

Za další typ donucení výkonu rozhodnutí lze považovat exekuci daňovou. Daně jsou z hlediska právního platební povinností, kterou stát stanoví zákonem k získávání příjmů pro úhradu celospolečenských potřeb. Tyto jsou realizovány pomocí daňového řízení. Postup při výkonu rozhodnutí v daňovém řízení upravuje zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků.⁴⁰

Vymáhání nedoplatku provádí správce daně, u něhož je daňový dlužník evidován. O provedení exekuce může však správce daně požádat též soud nebo soudního exekutora.

Exekuční titul pro daňovou nebo soudní exekuci je:

- vykonatelný výkaz nedoplatků,
- vykonatelné rozhodnutí, jímž se ukládá peněžité plnění,
- splatná částka zálohy na daň.

Daňová exekuce se provádí vydáním exekučního příkazu na:

- přikázání pohledávky na peněžní prostředky daňových dlužníků na účtech vedených u bank nebo jiné pohledávky,
- srážkou ze mzdy, jiné odměny za závislou činnost nebo náhrady za pracovní příjem, důchody, sociální a nemocenské dávky stipendia apod.,
- prodej movitých věcí,
- prodej nemovitostí.⁴¹

³⁹ONDRUŠ, R. *Správní řád s důvodovou zprávou a poznámkami*. Praha: Linde, 2005. s. 325. ISBN 80-7201-523-0.

⁴⁰GROSSOVÁ, M. *Exekuce na peněžité plnění*. Praha: Linde, 2007. s. 34. ISBN 978-80-7201-621-1.

⁴¹KINDL, M., TELECKÝ, D., VÁLKOVÁ, H. *Zákon o správě daní a poplatků komentář*. Praha: C. H. Beck, 2002. s. 445. ISBN 80-7179-651-4.

3.3 Způsob provedení exekuce

Exekuční řízení je chápáno jako vážný zásah do práv povinného, proto zákon jako první zásadu výkonu rozhodnutí stanoví, že toto donucení je možné provádět jen způsobem uvedeným v zákoně.⁴² Z tohoto důvodu zákon jasně stanovuje i způsoby provedení exekuce a její prostředky k dosažení uspokojení nároku oprávněného.

Exekuční prostředky jsou nástroje, kterými je vymáhající orgán vybaven k tomu, aby dosáhl cíle exekučního řízení, tedy nástroje, kterými lze postihnout majetek dlužníka pro uspokojení peněžitého nároku a z docíleného výtěžku má být oprávněný nuceně uspokojen – nucená soluce.

Majetkem povinného mohou být:

- pohledávky v nejširším smyslu,
- movité věci,
- nemovitosti.

Postihnout lze vždy pouze majetek dlužníka.⁴³

Výkon rozhodnutí ukládajícího zaplacení peněžité částky lze provést podle ustanovení § 258 odst. 1 Občanského soudního řádu takto:

- srážkami ze mzdy,
- příkázáním pohledávky,
- prodejem movitých věcí a nemovitostí, (v příloze II a III uvádím příklady soupisu movitých věcí, a samolepek používaných při exekuci prodejem movitých věcí obr. 1, 2, 3),
- prodejem podniku,
- zřízením soudcovského zástavního práva k nemovitostem.

Výkon rozhodnutí ukládajícího jinou povinnost než zaplacení peněžité částky se řídí povahou uložené povinnosti. Lze jej provést podle ustanovení § 258 odst. 2 Občanského soudního řádu:

- vyklizením,
- odebráním věci,
- rozdělením společné věci,
- provedením prací a výkonů.⁴⁴

⁴²MUSILOVÁ, H. *Soudní řízení, konkurs a exekuce*. Brno: Cerm, 2005. s 17. ISBN 80-214-3096-6.

⁴³GROSSOVÁ, M. *Exekuce na peněžité plnění*. Praha: Linde, 2007. s. 146. ISBN 978-80-7201-621-1.

⁴⁴TRIPES, A., *Exekuce v soudní praxi*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006. s. 85. ISBN 80-7179-489-9.

4 Právní úprava

Jak již bylo popsáno výše postavení exekutora v současném právním řádu je upraveno několika právními předpisy.

Za nejvýznamnější je považován zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti tzv. exekuční řád. Tento stanoví např. postavení exekutora, výkon jeho povolání, zaměstnance a dohled, který je nad ním držen. Postup při exekuci samotné též stanoví tento zákon.

Velmi podstatný je i zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád.

Exekuční řád je ve vztahu k občanskému soudnímu řádu zákonem speciálním. Stanoví tak ustanovení § 52 odst. 1. exekutorského řádu: Nestanoví-li tento zákon jinak, použijí se pro exekuční řízení přiměřené ustanovení občanského soudního řádu.

Znamená to tedy, že je třeba použít nejprve exekučního řádu a teprve tam, kde exekuční řád nemá žádné speciální ustanovení, lze použít občanský soudní řád.⁴⁵

Činnost exekutorů je dále upravena těmito předpisy:

- Zákon č. 119/2001 Sb., stanovující pravidla pro případy souběžné probíhajících výkonů rozhodnutí,
- Vyhláška č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem (exekutorský tarif),
- Vyhláška č. 418/2001 Sb., o postupech při výkonu exekuční a další činnosti,
- Vyhláška č. 37/1992 Sb., o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy,
- Vyhláška č. 196/2001 Sb., o odměnách a náhradách notářů (přiměřeně pro další činnost exekutora),
- Vyhláška 331/2001 Sb., o centrální evidenci exekucí,
- Vyhláškou Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif) ve znění pozdějších změn a doplňků,
- Nařízení vlády č. 595/2006 Sb., o způsobu výpočtu základní částky, která nesmí být sražena povinnému z měsíční mzdy při výkonu rozhodnutí, a o stanovení částky, nad kterou je mzda postižitelná srážkami bez omezení, (nařízení o nezabavitelných částkách) ve znění pozdějších změn a doplňků.

⁴⁵TRIPES, A., *Exekuce v soudní praxi*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006. s. 755. ISBN 80-7179-489-9.

5 Postavení exekutora

Výkon rozhodnutí v 90. letech se stal velmi problematický vzhledem k zahlcenosti soudů a průtahům v soudním řízení. Tímto vlivem zákonodárci uznali potřebu nového institutu a do našeho právního řádu byl zakotven nový prostředek, který má přispět k rychlejší a účinnější vymahatelnosti pohledávek věřitelů.

Stalo se tak zákonem č. 120/2001 Sb., O soudních exekutorech a exekuční činnosti (dále jen exekuční řád) a o změně dalších zákonů. Zákon nabyl účinnosti dnem 1. září 2001. Od účinnosti exekučního řádu není tedy nucený výkon přiznaných plnění již vyhrazen výlučně soudu.⁴⁶

Tento zákon zavedl do českého právního řádu novou právnickou profesi soudního exekutora. Tímto postupem tedy stát delegoval na osobu exekutora část pravomocí soudu, a to výlučně tu, která je uplatňována po vydání autoritativního soudního rozhodnutí, příp. rozhodnutí jiného státního orgánu, na nezávislého a nestranného soudního exekutora, a to při zachování pravomoci soudů, popř. jiných státních orgánů, i pro oblast vykonávacího řízení dle platné procesní úpravy obsažené v občanském soudním řádu, popř. Zvláštních právních předpisech (daňová exekuce, správní výkon rozhodnutí).

Institut soudního exekutora, který zřízen zákonem 120/2001 Sb., je založen na principu, že jakákoli činnost exekutora začíná tam, kde končí činnost soudu v nalézacím řízení, tj. vydáním pravomocného soudního rozhodnutí. Je-li toto rozhodnutí vykonatelné a povinnému uplynula lhůta k dobrovolnému plnění povinností, je možné na návrh oprávněné osoby uskutečnit exekuci.⁴⁷

Dle § 1 Exekučního řádu je exekutor fyzickou osobou, která je po splnění zákonných předpokladů pověřena k nucenému výkonu soudních a jiných rozhodnutí – exekučních titulů a provádí tak podle exekučního řádu. Exekutor je tedy nestátním orgánem.

Exekutor při provádění exekuce nemá postavení soukromoprávního subjektu, nýbrž vykonává pravomoc svěřenou mu předpisy veřejného práva. Je na něj delegována část státní moci, jejímž nositelem je při soudním výkonu rozhodnutí soud, tedy pravomoc, nuceně vykonávat exekuční tituly. Toto postavení exekutora je posíleno i tím, že při výkonu exekuční činnosti má exekutor postavení úřední osoby.

⁴⁶TRIPES, A., *Exekuce v soudní praxi*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006. s. 755. ISBN 80-7179-489-9.

⁴⁷HLAVSA, P. *Exekuční řád s poznámkami a prováděcími předpisy*. 2. vydání. Praha: Linde, 2004. s. 14. ISBN 80-7201-494-3.

5.1 Nezávislost exekutora

Exekutor vykonává exekutorskou činnost nezávisle.⁴⁸ Takto hovoří exekuční řád ve svém druhém paragrafu.

Nezávislost (i ekonomická) na státu je základním předpokladem exekutorovy nestrannosti při výkonu exekuční činnosti. Pověření státem k této činnosti dává exekutorovi veřejnou důvěru, autoritu a vážnost.

Jedná se o institucionální nezávislost. Její rozsah je užší než nezávislost soudce. Exekutor je při výkonu exekuční činnosti vázán Ústavou České republiky, zákony, jinými právními předpisy a rozhodnutími soudu vydanými v řízení o výkonu rozhodnutí a exekučním řízením.⁴⁹

Je tedy vázán obecně závaznými právními předpisy zákonného charakteru, ale i podzákonnými předpisy všeho druhu jakož i vnitřními předpisy, které dále upravují jeho postavení. Jedná se hlavně o stavovské předpisy Exekutorské komory. V těchto je upraven např. volební řád, pravidla profesní etiky, kárný řád, zkušební řád (související s kvalifikační zkouškou vykonatele) a další.

Exekutor je vázán rozhodnutím exekučního soudu, tj. Soudu, který jej pověřil výkonem exekuce – tato vázanost je totožná jako vázanost soudu právním názorem vyšší soudní při rozhodování o opravném prostředku. To se týká zejména výroku o nepřípustnosti exekuce či jejím zastavení.

Exekutor však není vázán jiným rozhodnutím (soudním či správním) vydaným při jiném než exekučním řízení. Výsledek jiného řízení je pouze vyřešením předběžné otázky. Exekuční soud nemůže činnost exekutora omezit jiným rozhodnutím než tím, k němuž je příslušný podle tohoto zákona (nelze např. omezit činnost exekutora předběžným opatřením nebo mu uložit, aby nepokračoval ve výkonu rozhodnutí).⁵⁰

Pro nezávislost exekutora má stát záruky. Těmito jsou jeho jmenování, odvolání, přeložení či disciplinární řízení. Dále pak zárukou pro jeho nestrannost je neslučitelnost jeho funkce s pracovním poměrem či jiným obdobným pracovněprávním vztahem

⁴⁸ČESKO. Zákon č. 120 ze dne 3. dubna 2001 Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). In: *Sbírka zákonů*. 2001. částka 48. s. 3029. Dostupné z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/2001/sb048-01.pdf>>.

⁴⁹ČESKO. Zákon č. 120 ze dne 3. dubna 2001 Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). In: *Sbírka zákonů*. 2001. částka 48. s. 3029. Dostupné z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/2001/sb048-01.pdf>>.

⁵⁰HLAVSA, P. *Exekuční řád s poznámkami a prováděcími předpisy*. 2. vydání. Praha: Linde, 2004. s. 14. ISBN 80-7201-494-3.

a dále pak i možnost odmítnout vykonat určitý úkon při splnění zákonných podmínek.⁵¹ Tyto zákonem stanovené podmínky budu popsány níže.

Jednou z nejvýznamnějších záruk je ovšem samotná existence Exekutorské komory, a její samosprávná činnost.

5. 1. 2 Nestrannost

V souvislosti s výkonem veřejné funkce se téměř vždy hovoří o nezávislosti a nestrannosti. Například při výkonu funkce soudce, Ústava České republiky ve svém článku 82 hovoří a nestrannosti a nezávislosti jasně a je tedy přesně definována zákonem. V případě soudních exekutorů je tomu ovšem jinak. Exekuční řád hovoří o nezávislosti, avšak termín nestrannost neobsahuje. Je to z důvodu, že při přepracování zákona doslovný termín nestrannosti exekutora vypadl. Nejedná se však o záměr. Nepřímo je v zákoně uvedeno, že úkony exekutora se považují za úkony exekučního soudu.⁵² Zákon tímto dává najevo, že exekutor musí být stejně nestranný a nezávislý jako soudce.

5. 2 Činnost exekutora za úplatu

Tuto záruku upravuje § 3 Exekučního řádu. Veškerá činnost, kterou exekutor vykonává jako nositel exekučního úřadu, je prováděna za úplatu tak, že exekutor je materiálně zainteresován na výsledcích exekuce.

Obchodní zákoník ve svém druhém paragrafu udává, že osoba, která soustavně vlastním jménem podniká, činí tak na svou odpovědnost a za účelem dosažení zisku je podnikatelem. Exekutor z úspěšně provedené exekuce má zisk a současně s tím nese riziko, že majetek povinného nebude postačovat k uspokojení pohledávky oprávněného a nedosáhne ani na náklady exekuce. Tímto je tedy exekutor postaven do pozice podnikatele dle obchodního zákoníku. Takto se k pozici exekutorů vyjádřil i Ústavní soud a to ve svém unesení sp. zn. II. ÚS 150/04.

Exekutor je ovšem ve značně hybridním postavení. Na stranu první je považován za podnikatele avšak bez zjevných práv, které má jiný podnikatel. Např. exekutor nemůže odmítnout provedení exekuce, kterou byl pověřen a tímto ztrácí

⁵¹HLAVSA, P. *Exekuční řád s poznámkami a prováděcími předpisy*. 2. vydání. Praha: Linde, 2004. s. 15. ISBN 80-7201-494-3.

⁵²ČESKO. Zákon č. 120 ze dne 28. února 2001 Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). In: *Sbírka zákonů*. 2001. částka 48. s. 3029 Dostupné z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/2001/sb048-01.pdf>>.

smluvní volnost, která je podmínkou volného trhu. Dále pak vykonává exekuční činnost za odměnu tedy k dosažení zisku ale ta je určena exekučním tarifem tudíž exekutor nemá právo rozhodovat o odměně za svou vykonanou činnost.

Jeho postavení se sice podobá podnikateli, avšak jeho podnikání je značně regulováno zákonem.

Dle mého názoru hlavní účel činnosti exekutora není dosahování zisku, ale nuceným výkonem exekučních titulů. Dosažení zisku lze považovat za sekundární cíl výkonu činnosti exekutora.

Stát přenesl na exekutory určité funkce v exekučním řízení, ale protože exekutor není zaměstnancem státu, neplatí mu stát odměnu. Úplata za výkon exekutorské funkce je stanovena v § 90 až 92 v exekutorském řádu.⁵³

Přesné určení odměny exekutora a její podrobnosti jsou dané ve vyhlášce 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, a o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem, ve znění pozdějších předpisů (dále jen exekuční řád).

Náklady exekuce tvoří odměna exekutora a náhrada hotových výdajů, náhrada za ztrátu času při provádění exekuce, náhrada za doručení písemností, odměna a náhrada nákladů správce podniku, a je-li exekutor nebo správce podniku plátcem daně z přidané hodnoty, je nákladem exekuce rovněž příslušná daň.

Náklady exekuce hradí exekutorovi povinný. Dojde-li k zastavení exekuce, může soud uložit oprávněnému, aby nahradil náklady exekuce. Ten musí již při podání návrhu na nařízení exekuce zvážit toto riziko s ohledem na možnosti povinného, zvláště jsou-li mu známy.

V § 89 exekučního řádu je tento postup upraven. V případě kdy dojde k zastavení exekuce pro nemajetnost povinného zkoumá soud zavinění a to přesněji to který z účastníků tohoto řízení zavinil, že řízení muselo být zastaveno.⁵⁴

Oprávněný má právo na náhradu nákladů účelně vynaložených k vymáhání nároků. Náklady oprávněného hradí oprávněnému povinný.

Úplatu exekutorovi poskytují tedy soukromoprávní subjekty, většinou povinný a ve stanovených případech oprávněný. Ve zvláštních případech poskytuje úplatu i stát a to v případě kdy exekutorovi byla uložena soudem činnost vykonávaná pro soud.

⁵³HLAVSA, P. *Exekuční řád s poznámkami a prováděcími předpisy*. 2. vydání. Praha: Linde, 2004. s. 16. ISBN 80-7201-494-3.

⁵⁴ČESKO. Zákon č. 120 ze dne 28. února 2001 Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). In: *Sbírka zákonů*. 2001. částka 48. s. 3045. Dostupné z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/2001/sb048-01.pdf>>.

Výše tarifní odměny exekutora se odvíjí od způsobu vymožení plnění. Základ pro určení odměny exekutora se zaokrouhluje na celé stokoruny nahoru a vypočítaná odměna na desetikoruny nahoru.⁵⁵

Základní odměna při zaplacení peněžní částky, je-li vymoženo plnění, činní do 3 000 000 korun 15% z vymožené částky, nejméně však 3 000 Kč.

Při vyklizení bytu se částka odvíjí od každé vyklizené věci a činní 10 000 Kč. Další náklady na provedení exekuce jsou popsány v příloze III. tab. 2 a tab. 3.

Výše popsané ustanovení o úplatě exekutora má kogentní povahu. Exekutor nesmí poskytovat své služby bezplatně, v § 91 je upravena i mimosmluvní odměna při poskytování právní pomoci a dále i odměna za další činnost exekutora. Zamezuje se tímto i nekalé soutěži mezi soudními exekutory.

Nelze opomenout, že v letošním roce přibližně v měsíci březnu by mělo dojít ke snížení odměny exekutorů. Upraveno by toto mělo být vyhláškou, která by nižší výměru snížila až o sedmdesát procent, v té vyšší o třicet procent. Zároveň se dále hovoří i o možnosti, že ministerstvo vyhlášku zruší úplně. V takovém případě by o odměnách exekutora rozhodoval soud, který by měl mít lepší přehled o tom, jak byl případ náročný a kolik práce a času mu musel exekutor věnovat.⁵⁶

5.3 Neslučitelnost s jinou výdělečnou činností

Exekuční řád ve svém třetím paragrafu odst. 2 upravuje jinou činnost exekutora. Exekutor nesmí vykonávat jinou výdělečnou činnost než výkon rozhodnutí exekucí. Zákon též vymezuje činnosti, které exekutor může vykonávat a tímto postupem zamezuje střetu zájmu.

Exekutor tedy nemůže současně vykonávat práci v pracovním či služebním poměru nebo podnikat podle živnostenského oprávnění, nemůže vykonávat advokátní či notářskou praxi.

Může však vykonávat bezúplatnou činnost pro nadace, občanská sdružení a jiné neziskové organizace.

⁵⁵FIŠER, J. *Odměna exekutora*. [online] 2009. [cit. 2012-3-8] Dostupné z WWW: <<http://www.exekucenovyjicin.cz/odmena-exekutora/>>.

⁵⁶VOKURKOVÁ, I. *Zlatá éra exekutorů v březnu končí*. TÝDEN [online] 2012. [cit. 2012-3-13] ISSN 1210-9940. Dostupné z WWW: <http://www.tyden.cz/rubriky/domaci/zlata-era-exekutoru-od-brezna-skonci-tvrdi-pospisil_223892.html>.

Exekutorovi je na základě zákona povoleno vykonávat za úplatu činnost vědeckou, publikační, pedagogickou, tlumočnickou, znaleckou a uměleckou.⁵⁷

K výkonu těchto činností není třeba žádné povolení. Exekutor tímto způsobem uplatňuje své odborné znalosti a schopnosti a je mu umožněno spravovat majetek svůj i ten ve společném jmění manželů.

Neslučitelnost činnosti exekutora s jinými aktivitami zajišťuje jeho nezávislost při výkonu exekutorské činnosti, která by mohla být narušena jinou výdělečnou (podnikatelskou) činností.⁵⁸

5. 4 Úřední osoba (veřejný činitel)

Nový trestní zákoník, který nabyl účinnosti dne 1. 1. 2010 zavedl do českého právního systému nový termín úřední osoba. Nahradil tímto pojem veřejný činitel, který v případě exekučního řádu byl umístěn v § 4.

Tento paragraf udával, že exekutor má postavení veřejného činitele při výkonu exekuční činnosti, sepisování exekutorských zápisů a při činnostech vykonávaných z pověření soudu podle zvláštního právního předpisu.⁵⁹

Vzhledem k nahrazení termínu veřejného činitele byl tento z exekučního řádu vyjmut. Celkově byl tedy změněn koncept ochrany osob vykonávajících úkoly státu nebo společnosti a používající při tomto svěřené pravomoci pro plnění těchto úkolů.

Úřední osobou pro potřeby českého práva, se tedy dle trestního řádu § 127 stali:

- 1) soudce,
- 2) státní zástupce,
- 3) prezident České republiky, poslanec nebo senátor Parlamentu České republiky, člen vlády České republiky nebo jiná osoba zastávající funkci v jiném orgánu veřejné moci,
- 4) člen zastupitelstva nebo odpovědný úředník územní samosprávy, orgánu státní správy nebo jiného orgánu veřejné moci,
- 5) příslušník ozbrojených sil nebo bezpečnostního sboru nebo strážník obecní policie,

⁵⁷ČESKO. Zákon č. 120 ze dne 28. února 2001 Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). In: *Sbírka zákonů*. 2001. částka 48. s. 3029. Dostupné z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/2001/sb048-01.pdf>>.

⁵⁸HLAVSA, P. *Exekuční řád s poznámkami a prováděcími předpisy*. 2. vydání. Praha: Linde, 2004. s. 17. ISBN 80-7201-494-3.

⁵⁹HLAVSA, P. *Exekuční řád s poznámkami a prováděcími předpisy*. 2. vydání. Praha: Linde, 2004. s. 17. ISBN 80-7201-494-3.

- 6) **soudní exekutor při výkonu exekuční činnosti a při činnostech vykonávaných z pověření soudu nebo státního zástupce,**
- 7) notář při provádění úkonů v řízení o dědictví jako soudní komisař,
- 8) finanční arbitr a jeho zástupce,
- 9) fyzická osoba, která byla ustanovena lesní stráží, stráží přírody, mysliveckou stráží nebo rybářskou stráží.

Tyto osoby jsou považovány za úřední, v případě kdy plní úkoly státu nebo společnosti a používají při tom svěřené pravomoci pro toto plnění.⁶⁰

Tento zákon zavedl do řádu i úřední osoby jiného státu. Ovšem s předpokladem určeným v mezinárodních smlouvách.

5. 4. 1 Trestné činy páchané úředními osobami

V souvislosti s trestním řádem byl tedy exekutor postaven do pozice úřední osoby a tímto se na něj vztahují i všechny trestné činy těmito osobami páchané.

Zejména se jedná o zneužití pravomoci úřední osoby (§ 329), maření úkolu úřední osoby z nedbalosti (§ 330) a nepřímou pak s výkonem úkolů svěřených státem souvisí i trestné činy úplatkářství přesněji přijetí úplatku (§ 331).

V případě spáchání trestného činu exekutorem může být potrestána v souvislosti se zneužitím pravomoci úřední osoby v případě, kdy úmyslně způsobí jinému škodu nebo jinou závažnou újmu anebo opatří sobě nebo jinému neoprávněný prospěch, nebo vykoná svou pravomoc způsobem odporujícím jinému právnímu předpisu, či překročí svou pravomoc, nebo nesplní povinnosti vyplývající z její pravomoci může být potrestán odnětím svobody až na dvanáct let v závislosti na způsobené škodě. Dále pak může být potrestán zákazem činnosti a propadnutím majetku.

Jak již bylo popsáno výše, nemusí se jednat jen o úmyslný trestný čin ale i nedbalostní a to v případě maření úkolu úřední osoby z nedbalosti kdy úřední osoba, při výkonu své pravomoci z nedbalosti zmaří nebo podstatně ztíží splnění důležitého úkolu, může být postihnuta trestem odnětí svobody až na tři roky nebo zákaz činnosti.

V případě kdy exekutor přijme nebo si dá slíbit úplatek, je trestem odnětí svobody až na dvanáct let či propadnutí majetku nebo zákaz činnosti v závislosti na způsobené škodě a rozsahu obohacení.⁶¹

⁶⁰ČESKO. Zákon č. 40 ze dne 8. ledna 2009 Trestní zákoník. In: *Sbírka zákonů*. 2009. částka 11. Dostupné z WWW: <<http://www.epravo.cz/top/zakony/sbirka-zakonu/zakon-ze-dne-8-ledna-2009-trestni-zakonik-17001.html>>.

S výkonem funkce soudního exekutora tedy souvisí i trestněprávní odpovědnost, současně je mu však při výkonu funkce zákonem poskytována vyšší ochrana. Proto je tedy nutné nahlížet na exekutora v postavení úřední osoby ve dvou rovinách. V té kdy je v rámci tohoto postavení trestán a v té kdy jsou trestány osoby narušující výkon jeho povolání.

Vzhledem k charakteru činnosti, kterou exekutor vykonává, je nezbytné, aby při provádění exekuční činnosti měl toto postavení.

Je nutné upozornit, že trestné činy spáchané úřední osobou musí být učiněny při výkonu a v souvislosti s výkonem svěřených úkolů dané osobě.

5. 4. 2 Trestné činy páchané na úředních osobách

Tyto trestné činy jsou podřazeny pod hlavu X trestního zákoníku tedy trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných, díl 1 - trestné činy proti výkonu pravomoci orgánu veřejné moci a úřední osoby.

Trestné činy vyjmenované v této hlavě jsou: násilí proti orgánu veřejné moci (§ 323), vyhrožování s cílem působit na orgán veřejné moci (§ 324), násilí proti úřední osobě (§ 325), vyhrožování s cílem působit na úřední osobu (§ 326). Dále jsou zde ustanovení poskytující ochranu osobám, které vystoupí na ochranu úředních osob nebo přiznání ochrany úředním osobám jiného státu.⁶²

Kdo užije násilí v úmyslu působit na výkon pravomoci orgánu státní správy, územní samosprávy, soudu nebo jiného orgánu veřejné moci dopustí se tak trestného činu násilí proti orgánu veřejné moci. Trestem v tomto případě je odnětí svobody v rozmezí šesti měsíců až patnácti let závisující na způsobu vykonání, následku a rozsahu škody.

Pokud osoba vyhrožuje usmrcením, ublížením na zdraví nebo způsobením značné škody, zákon kvalifikuje jeho skutek jako vyhrožování s cílem působit na orgán veřejné moci. Tento pachatel bude potrestán odnětím svobody až na pět let.

Útok na úřední osobu zákon však jasně vyjmenovává a zná pod názvem násilí proti úřední osobě. Ten kdo se tohoto činu dopustí, může být odsouzen až na dvanáct let.

⁶¹ČESKO. Zákon č. 40 ze dne 8. ledna 2009 Trestní zákoník. In: *Sbírka zákonů*. 2009. částka 11. s. 429-430. Dostupné z WWW: <<http://www.epravo.cz/top/zakony/sbirka-zakonu/zakon-ze-dne-8-ledna-2009-trestni-zakonik-17001.html>>.

⁶²ČESKO. Zákon č. 40 ze dne 8. ledna 2009 Trestní zákoník. In: *Sbírka zákonů*. 2009. částka 11. Dostupné z WWW: <<http://www.epravo.cz/top/zakony/sbirka-zakonu/zakon-ze-dne-8-ledna-2009-trestni-zakonik-17001.html>>.

Při vyhrožování, které je přesně směřováno proti úřední osobě může být pachatel potrestán odnětím svobody až na dobu 5 let.

Stejně jako u trestných činů páchaných úřední osobou i při trestných činech páchaných proti této osobě musí být skutek vykonán při výkonu a v souvislosti s výkonem svěřených úkolů úřední osobě.

Závěrem této kapitoly je nutné podotknout, zdali je přesto ochrana exekutora dostačující a zdali by k jeho ochraně neměl býti věnován větší zřetel než ostatním úředním osobám a to vzhledem k stále častějším fyzickým útokům ze strany povinných směřovaných právě na osoby exekutorů. Vlivem medií i všeobecného povědomí je exekutor chápán jako osoba špatná, vykonávající nemorální činnost a tedy je i s větší tolerancí přihlíženo k jejich napadání. Dle mého názoru je toto způsobeno snahou dnešní české populace hledat viníka za své činy jinde nežli v sobě a jaksi delegovat svůj problém jinam.

6 Exekutor a exekutorský úřad

6.1 Předpoklady pro jmenování exekutora

Stát nahlíží na výkon povolání soudního exekutora jako na velmi významný a důležitý. S mocí, která je mu propůjčena po dobu výkonu povolání souvisí vystupování této osoby navenek, jelikož její postup, je považován za postup státu a jistou formu projevu státní moci. Proto právní řád přikládá nemalý důraz na volbu osoby a její následné jmenování.

Předpoklady pro jmenování exekutorem jsou stanoveny tak, aby jejich splnění nebylo spojeno s nepřiměřenými těžkostmi. Zároveň tak, aby se zajistil veřejný zájem na vysoce kvalifikovaném výkonu exekuční činnosti důvěryhodnými osobami, které svým jednáním a chováním v soukromém a veřejném životě nesnižují význam úřadu exekutora a zvyšují veřejnou důvěru.

Pokud by nebyl splněn některý ze stanovených předpokladů, nemůže být uchazeč jmenován exekutorem.⁶³

Dle exekučního řádu se tedy exekutorem může stát **občan České Republiky**.

Státní občanství lze definovat jako časově trvalý, místně neomezený právní vztah fyzické osoby a státu, který je zpravidla proti vůli fyzické osoby nezrušitelný. Nabývání a pozbývání státního občanství v ČR neupravuje Ústava, ale zákon č. 40/1993 Sb., o nabývání a pozbývání státního občanství.⁶⁴ Podle tohoto lze státní občanství nabýt narozením, osvojením, určením otcovství, nalezením na území České republiky, prohlášením či udělením.⁶⁵

Dalšími podmínkami pro jmenování exekutorem jsou dle § 9 exekučního řádu:

- a) plná způsobilost k právním úkonům,
- b) úplné vysokoškolské vzdělání na právnické fakultě vysoké školy se sídlem v České republice,
- c) bezúhonnost,
- d) vykonání alespoň tříleté exekutorské praxe,
- e) složení exekutorské zkoušky.

⁶³HLAVSA, P. *Exekuční řád s poznámkami a prováděcími předpisy*. 2. vydání. Praha: Linde, 2004. s. 21. ISBN 80-7201-494-3.

⁶⁴JANKŮ, M. a kol. *Základy práva pro posluchače právnických fakult*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008. s. 65. ISBN 978-80-7400-078-2.

⁶⁵ČESKO. Zákon č. 40 ze dne 29. prosince 1992 o nabývání a pozbývání státního občanství České republiky. In: *Sbírka zákonů*. 1992. částka. 12. Dostupné z WWW: <http://www.czechoffice.org/zakony/40_1993.htm>.

6. 1. 1 Způsobilost k právním úkonům

Způsobilost k právním úkonům definuje právní řád jako způsobilost vlastními úkony nabývat práv a brát na sebe povinnosti. Tato způsobilost vzniká v plném rozsahu nabytím zletilosti. V České republice je zletilost pro celý právní řád upravena v občanském zákoníku, který v § 8 stanoví, že zletilosti se obecně nabývá až dovršením 18. roku věku.⁶⁶

Tato způsobilost však není automatická u všech osob. Pokud je osoba duševně nemocná a tento stav není pouze přechodný, může ji soud její způsobilosti zbavit či omezit rozsah její způsobilosti.

Vzhledem k tomu, že způsobilost k právním úkonům je jednou z podmínek jmenování exekutora zákon takto stanovuje i nutnou věkovou hranici pro výkon této funkce a to tedy 18 let.

6. 1. 2 Vysokoškolské vzdělání na právnické fakultě

Pro výkon exekuční činnosti je nutné, aby exekutor měl ukončené právnické vzdělání na vysoké škole se sídlem v České republice.

Jedinými vysokými školami v České republice poskytujícími akreditované magisterské vzdělání v oboru právo jsou Právnická fakulta University Karlovy v Praze, Právnická fakulta Masarykovy university v Brně, Právnická fakulta Západočeské university v Plzni a Právnická fakulta University Palackého v Olomouci.⁶⁷

Dále se však vzděláním exekutorů zabývá § 128 exekučního řádu, který udává, že za právnické vzdělání se uznává i titul získaný na vysoké škole se sídlem ve Slovenské republice a dále pak i zahraniční vysokoškolské vzdělání v oblasti práva uznané mezinárodní smlouvou, kterou je Česká republika vázána.⁶⁸

Vzdělání v oblasti práva na vysoké škole v zahraničí musí být obdobného rozsahu a srovnatelné úrovně jako vysokoškolské vzdělání v rámci magisterského studijního programu v oblasti práva studiem na vysoké škole v České republice.⁶⁹

⁶⁶ČESKO. Zákon č. 40 ze dne 26. února 1964 Občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů*. Částka 19. Dostupné z WWW: <www.mvcr.cz/soubor/sb045-09-pdf.aspx>.

⁶⁷ČESKÁ ADVOKÁTNÍ KOMORA. *Sdělení představenstva české advokátní komory*. [online] 2008. [cit. 2012-03-20]. Dostupné z WWW: <www.cak.cz>.

⁶⁸ČESKO. Zákon č. 120 ze dne 28. února 2001 Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). In: *Sbírka zákonů*. 2001. částka 48. s. 3045. Dostupné z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/2001/sb048-01.pdf>>.

⁶⁹EXEKUTORSKÁ KOMORA. *Zásady pro posuzování žádostí o zápis do seznamu exekutorských koncipientů a žádostí o vykonání exekutorské zkoušky*. [online] 2010. [cit. 2012-03-20]. Dostupné z WWW: <<http://ekcr.cz/gds97.active24.cz/1/predpisy/345-stavovske-predpisy?w=>>>.

6. 1. 3 Bezúhonnost

Zařazení bezúhonnosti do kritérií pro volbu soudního exekutora je pochopitelné, už z důvodu výkonu jeho funkce jako úřední osoby. Jak již bylo popsáno výše, exekutor vykonává svoji funkci nestranně a nezávisle a jeho úkony jsou chápány jako úkony soudu. Takto svěřená pravomoc předpokládá určité morální a etické předpoklady. Bezúhonnost však v exekučním řádu není definována. Není upravena ani ve stavovských prepisech, které udávají nutnost prokázání bezúhonnosti originálem nebo ověřenou kopií výpisu z rejstříků trestů, které nesmí být starší než 3 měsíce. Tímto tedy kandidát prokazuje, že nespáchal úmyslný trestný čin za který by byl pravomocně odsouzen.

Definici bezúhonnosti je možné vyvozovat pouze z ustanovení týkající vyloučení exekutora z komory v případě, že byl pravomocně odsouzen pro úmyslný trestný čin nebo pro trestný čin spáchaný v souvislosti s exekuční činností.⁷⁰

V souladu se stavovskými předpisy exekutorské komory lze stanovit i další podmínky postupu při výběrovém řízení.

Exekutorská komora má právo zkoumat, i zda nebyl uchazeč pravomocně kárně trestán v jiné profesní komoře nebo ve funkci soudce nebo státního zástupce, případně zda pod hrozbou kárného řízení neodchází z této komory.

6. 1. 4 Exekutorská praxe

Stejně jako u ostatních právnických profesí jako jsou advokáti, notáři a soudci je i v případě soudního exekutora požadována právní praxe. Zákon v tomto případě stanovuje nutnost alespoň tříleté praxe vykonané na pozici exekutorského koncipienta.

Za praxi exekutorského koncipienta se pokládá též praxe soudce, soudce Ústavního soudu, asistenta soudce, prokurátora, advokáta, notáře, komerčního právníka, státního zástupce, asistenta státního zástupce, justičního čekatele, právního čekatele prokuratury, advokátního koncipienta, notářského koncipienta, právního čekatele státního zastupitelství a právního čekatele u komerčního právníka, kterou Ministerstvo na žádost uchazeče započítá do exekuční praxe.⁷¹

⁷⁰HUBÁLEK, M. ZAMBOJ, L. *Bezúhonnost a rovné zacházení na trhu práce*. [online] 2007. [cit. 2012-03-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.poradna-prava.cz/folder01/Bezuhonnost.pdf>>.

⁷¹ČESKÁ EXEKUTORSKÁ KOMORA. *Zásady pro uznávání praxe*. [online] 2010 [cit. 2012-03-20]. Dostupné z WWW: <www.cek.cz>.

Dle stavovských předpisů exekutorské komory se též za praxi exekutorského koncipienta považuje jiná právní praxe, kterou Ministerstvo na žádost uchazeče započítá do exekuční praxe maximálně v rozsahu dvou let.

Exekutorský koncipient má právo, aby mu exekutor, u kterého měl nebo má uzavřenou pracovní smlouvu, vystavil přehled o vykonané koncipientské právní praxi a o všech skutečnostech rozhodných pro stanovení délky její doby a krátké zhodnocení vykonané praxe.⁷²

6. 1. 5 Zkouška exekutora

Exekutorská zkouška je odborná profesní zkouška, kterou může na základě své přihlášky vykonat exekutorský koncipient, pokud se chce stát soudním exekutorem. Skládá se zpravidla jednou ročně před zkušebními senátem zkušební komise exekutorské komory.

Dle zákona je přípustné, aby Ministerstvo spravedlnosti uznalo odbornou justiční zkoušku, soudcovskou zkoušku, jednotnou soudcovskou a advokátní zkoušku, prokurátorskou zkoušku, advokátní zkoušku, notářskou zkoušku, profesní zkoušku na komerčního právníka a závěrečnou zkoušku právního čekatele na místo exekutorské zkoušky.

Stavovský předpis exekutorské komory České republiky upravuje postup vykonání exekutorské zkoušky ve svém zkušebním řádu.

Kvalifikační zkoušku organizuje a termín jejího konání určuje prezidium exekutorské komory v součinnosti se zkušební komisí.

Přihlášku k této zkoušce podává uchazeč v písemné formě Komoře a její součástí jsou i doklady prokazující splnění všech podmínek nutných k jejímu vykonání.

Zkoušku vykoná uchazeč písemně formou testu. Tento obsahuje 30 otázek, kdy každá správná odpověď je ohodnocena jedním bodem. Pro vykonání této zkoušky je nutný počet 25 správných odpovědí tedy 25 bodů.

Otázky jsou zaměřeny na předpisy upravující výkon rozhodnutí, provádění exekucí a pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí, prováděcí předpisy k nim a stavovské předpisy exekutorské komory. Vše v platném znění. Součástí testu jsou i otázky na řešení praktických modelových situací k prověření aplikačních schopností uchazeče.

⁷²ČESKÁ EXEKUTORSKÁ KOMORA. *Zásady pro uznávání praxe*. [online] 2010 [cit. 2012-03-20]. Dostupné z WWW: <www.cek.cz>.

Písemnou zkoušku zadává, posuzuje a dozor na jejím průběhu vykonává zpravidla zkoušející určený předsedou zkušební komise, tajemník Komory, nebo jiná osoba pověřená předsedou zkušební komise.

Uchazeči, který zkoušku vykonal, vydá komora osvědčení o složení zkoušky.⁷³

6. 2 Jmenování

Pokud jsou splněny všechny podmínky uvedeny výše, přistoupí ministr spravedlnosti k jmenování do exekutorského úřadu. Ten jmenuje exekutora do úřadu na návrh Komory. Ta je ve svém návrhu vždy vázána výsledky konkursu (výběrového řízení), který vyhlásí vždy, když se uvolní exekutorský úřad. Pokud jde o zvýšení počtu exekutorských úřadů nebo o uvolnění místa exekutora a Komora je nečinná, může ministr spravedlnosti jmenovat exekutora do úřadu i bez návrhu Komory.⁷⁴

Primárním předpokladem aby exekutor mohl vykonávat svou funkci je složení slibu do rukou ministra. Sekundární podmínkou pak uzavření smlouvy o pojištění odpovědnosti za škodu, která by mohla vzniknout v souvislosti s výkonem exekuční činnosti. Toto pojištění musí však trvat po celou dobu výkonu exekutorského úřadu.⁷⁵

6. 2. 1 Složení slibu

Před jmenováním do exekutorského úřadu je nutné, aby uchazeč složil slib do rukou ministra spravedlnosti. Odmítne-li uchazeč složit slib nebo složí-li ho s výhradou, nemůže být jmenován exekutorem.

Znění exekutorského slibu je uvedeno v § 12 ods. 1 :

„ Slibuji na svoje svědomí a občanskou čest, že budu zachovávat Ústavu České republiky, ústavní a jiné zákony a právní předpisy a budu je uplatňovat jako soudní exekutor podle svého nejlepšího vědomí a svědomí, při výkonu exekuční činnosti budu postupovat nezávisle a spravedlivě a budu zachovávat povinnost mlčenlivosti o všech skutečnostech, o kterých se dozvím v souvislosti s vykonáváním exekuční nebo další činnosti exekutora. “

⁷³ČESKÁ EXEKUTORSKÁ KOMORA. *Zkušební řád*. [online] 2008 [cit. 2012-03-20]. Dostupné z WWW: <<http://ekcr.cz.gds97.active24.cz/1/predpisy/345-stavovske-predpisy?w=>>>.

⁷⁴HLAVSA, P. *Exekuční řád s poznámkami a prováděcími předpisy*. 2. vydání. Praha: Linde, 2004. s. 22. ISBN 80-7201-494-3.

⁷⁵ČESKO. Zákon č. 120 ze dne 28. února 2001 Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). In: *Sbírka zákonů*. 2001. částka 48. s. 3030. Dostupné z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/2001/sb048-01.pdf>>.

Složením exekutorského slibu se uchazeč zavazuje k plnění všech ustanovení a povinností obsažených v exekučním řádu. Porušení tohoto slibu je jedním z důvodů vzniku kárné odpovědnosti exekutora.

Ze znění slibu exekutora je patrné, že v exekuční činnosti je exekutor povinen postupovat nezávisle a spravedlivě.⁷⁶

6. 2. 2 Pojištění

Do třiceti dnů od jmenování do exekutorského úřadu je exekutor povinen uzavřít pojištění odpovědnosti za škody, které by mohly v souvislosti s výkonem jeho povolání vzniknout. Po uzavření této smlouvy je exekutor povinen prokázat tento krok exekuční komoře stejnopisem nebo ověřenou kopií smlouvy.

V případě, kdy exekutor zaměstnává koncipienty a další zaměstnance je povinen uzavřít toto pojištění též na jejich osoby.

Pojištění odpovědnosti za škody musí být trvalé a musí mít platnost po celou dobu výkonu funkce exekutora. Neexistující pojištění po dobu delší než 30 dnů může být důvodem odvolání exekutora z funkce.

Pojištění odpovědnosti je úzce spjaté s odpovědností za škodu způsobenou v exekučním řízení, třetím osobám nebo samotným účastníkům řízení.

Podle § 32 EŘ odpovídá za škody způsobené v exekučním řízení exekutor, a to tomu komu ji způsobil. Dále pak odpovídá za škodu způsobenou jeho zaměstnanci.

Exekutor se této odpovědnosti může zprostit jen tehdy, prokáže-li, že škodě nemohlo být zabráněno ani při vynaložení veškerého úsilí, které lze na něm požadovat. Odpovědnost státu za škodu podle zákona č. 82/1998 Sb.,⁷⁷ o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, tím není dotčena.

K tomu aby, poškozený mohl nárok na náhradu škody vůči exekutorovi uplatnit, musí dojít k porušení zákonné či smluvní povinnosti, ke vzniku škody, přičemž mezi nimi musí být příčinná souvislost a nesmí existovat důvody či okolnosti vylučující odpovědnost. Nárok na náhradu škody podle občanského zákoníku lze uplatnit dopisem

⁷⁶HLAVSA, P. *Exekuční řád s poznámkami a prováděcími předpisy*. 2. vydání. Praha: Linde, 2004. s. 25. ISBN 80-7201-494-3.

⁷⁷ČESKO, Zákon č. 82 ze dne 17. března 1998 o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád). In: *Sbírka zákonů*. 1998. částka 31. Dostupné z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirkazakonu/SearchResult.aspx?q=82/1998&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>.

u samotného exekutora, a pokud žádosti nevyhoví, poté u soudu. V případě odpovědnosti státu se nárok uplatňuje u Ministerstva spravedlnosti, pokud se nárok plně neuspokojí do 6 měsíců lze jej uplatnit u soudu. Soud může přiznanou náhradu přiměřeně snížit. Nárok na náhradu škody je nutné uplatnit do uplynutí promlčecí doby, jež činí podle zákona č. 82/1998 Sb., subjektivně tři léta (objektivně 10 let).⁷⁸

6.3 Zánik výkonu exekuční činnosti

Exekuční řád stanovuje podmínky, za kterých zaniká výkon exekutorského úřadu. Zákon dále stanovuje podmínky, za jakých je možné exekutora z úřadu odvolat. Dle § 15 EŘ tedy úřad zaniká smrtí exekutora, prohlášením exekutora za mrtvého, odvoláním exekutora, pozbytím státního občanství, zbavením způsobilosti k právním úkonům, nebo jejím omezením. V případě prvních pěti způsobů se jedná o výčet situací, které souvisejí s porušením podmínek pro jmenování a výkon exekutorského úřadu.

Poslední možností zániku výkonu exekuční činnosti je uložení kárného opatření odvolání z exekutorského úřadu, a to v případě kdy exekutor několikrát poruší svým chováním ustanovení stanovená zákonem nebo se jeho chování neslučuje s důstojností a vážností exekutorského úřadu.

Z exekutorského úřadu je odvolán ministrem spravedlnosti na základě návrhu, který podá exekutorská komora. Odvolán může být také na základě několika vzniklých situací, které jsou uvedeny doslovně v § 15 EŘ odst. 2.⁷⁹

Za prvé na základě vlastní žádosti. Exekutor nemusí svou žádost o odvolání odůvodnit a podává jí přímo komoře nebo přímo ministerstvu spravedlnosti.

Druhá možnost odvolání je v případě, kdy byl exekutor pravomocně odsouzen pro úmyslný trestný čin nebo pro trestný čin spáchaný v souvislosti s exekuční činností. Tímto je porušena podmínka bezúhonnosti a není možné, aby exekutor dále vykonával své povolání.

Dále může být exekutor odvolán v případě, kdy nedoloží do 30 dnů osvědčení o pojištění odpovědnosti své a svých zaměstnanců pro případ škody vzniklé při výkonu rozhodnutí. Jak již bylo popsáno výše, pojištění je jednou ze základních podmínek jmenování exekutora do funkce.

⁷⁸RADKOVÁ, M., *Exekuce jiné pohledávky*. Praha: Linde, 2009. s. 148. ISBN: 978-80-7201-6.

⁷⁹ČESKO. Zákon č. 120 ze dne 28. února 2001 Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). In: *Sbírka zákonů*. 2001. částka 48. s. 3031. Dostupné z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/2001/sb048-01.pdf>>.

Důvodem pro odvolání exekutora je též neotevření kanceláře v sídle úřadu do kterého byl jmenován, a to do tří měsíců od složení slibu a bez vážných důvodů.

Poslední možností odvolání je rozhodnutí soudu, že exekutor nemůže vzhledem ke svému zdravotnímu stavu řádně nejméně po dobu jednoho roku vykonávat svoji činnost.

Zákon explicitně stanoví, v jakých případech, tj. za jakých skutkových okolností, zaniká výkon exekutorského úřadu a za jakých podmínek je možné exekutora odvolat. Tím je na jedné straně posíleno nezávislé postavení exekutora a na druhé straně garantovány podmínky pro řádné vykonávání činnosti exekutora osobu schopnou, bezúhonnou a způsobilou. Pro maximální transparentnost a určitost procedury odvolání zákon stanovuje lhůty, ve kterých podá Komora návrh na odvolání exekutora a ministr spravedlnosti exekutora odvolá.⁸⁰

6. 4 Exekutorský úřad

Exekutor stojí v čele exekutorského úřadu a tyto úřady budou zřízeny v obcích, kde je sídlo okresního soudu, do jehož obvodu byl exekutor jmenován. Sídlem exekutora je místo jeho kanceláře. Jiné sídlo, ale v obvodu tohoto soudu, si exekutor může zvolit jen se souhlasem komory. K tomuto kroku mohou vést důvody rozsáhlosti obvodu, jeho geografické členění, komunikační těžkosti či jiné specifické okolnosti.

Sídelní povinnost exekutora je nutná proto, že ve svém sídle musí mít kancelář, kde pracuje a má uložené spisy. Nevyžaduje se, aby ve svém sídle měl i své bydliště. Se souhlasem komory si může exekutor zavést úřední dny i mimo své sídlo.⁸¹

Aktuální počet exekutorů dle údajů exekutorské komory je 146.⁸²

Exekutor stojí v čele exekučního úřadu a řídí jeho činnost. Jeho jménem jsou plněny všechny úkony potřebné k řádnému výkonu exekuční činnosti. Pro výkon své činnosti používá průkaz exekutora, razítko a pečetidlo, na kterém je uvedeno jeho jméno a příjmení, označení soudní exekutor, jeho sídlo a státní znak České republiky, tyto prostředky vydá exekutorovi komora. Viz příloha V.

⁸⁰HLAVSA, P. *Exekuční řád s poznámkami a prováděcími předpisy*. 2. vydání. Praha: Linde, 2004. s. 26. ISBN 80-7201-494-3.

⁸¹HLAVSA, P. *Exekuční řád s poznámkami a prováděcími předpisy*. 2. vydání. Praha: Linde, 2004. s. 24. ISBN 80-7201-494-3.

⁸²ČESKÁ EXEKUTORSKÁ KOMORA. *Seznam soudních exekutorů* [online] 2012 [cit. 2012-03-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.ekcr.cz/seznam-exekutoru.php&w=>>>.

6. 4. 1 Zaměstnanci exekutora

Na základě exekučního řádu může exekutor mít zaměstnance. Ten může tyto písemně zmocnit k vykonávání úkonů exekuční činnosti, avšak pouze v rámci stanoveném zákonem. Zaměstnancem exekutora se rozumí jeho zástupce, exekutorský koncipient, exekutorský kandidát a vykonavatel exekutora.

Exekutorovi je třeba umožnit přenést část jeho oprávnění, a to k provedení jednotlivých úkonů, při zachování jeho odpovědnosti, na zaměstnance exekutorského úřadu.

Výkon exekuční činnosti na odborné úrovni vyžaduje všestrannou přípravu na tuto činnost. V rámci pracovního poměru se tedy na tuto činnost připravuje u exekutora exekutorský koncipient. Je zapsán do seznamu koncipientů u Komory, musí mít rovněž vysokoškolské vzdělání na právnické fakultě vysoké školy v ČR. Exekutor může koncipienta písemně zmocnit k vykonání jednotlivých úkonů, které jsou předmětem exekuční nebo jiné činnosti, ale nemůže ho pověřit k vydávání exekučního příkazu.

Uchazeč se nestane exekutorským koncipientem při splnění podmínek pro tuto funkci, ale až zápisem do seznamu koncipientů.

Podmínky pro zápis do seznamu koncipientů jsou zčásti shodné s podmínkami pro jmenování do funkce exekutora. V tomto případě se jedná o plnou způsobilost k právním úkonům, vysokoškolské vzdělání, bezúhonnost a uzavřený pracovní poměr u exekutora.

Dalším zaměstnancem je exekutorský kandidát. Tento je stejně jako samotný exekutor a exekutorský koncipient zapsán do seznamu exekutorských kandidátů.

Kandidátem se stane ten, který je ke dni zápisu zapsaný v seznamu koncipientů, vykonal již tříletou praxi a složil exekutorskou zkoušku. Exekutor může kandidáta písemně pověřit prováděním úkonů v exekuční nebo další činnosti. Na rozdíl od exekutorského koncipienta, může být kandidát zmocněn ke všem úkonům exekutora.

Možnost rozsáhlých oprávnění exekutorského kandidáta pramení z toho důvodu, že s ohledem na omezený počet exekutorských úřadů je doba, než bude kandidát jmenován exekutorem, často velmi dlouhá. Je proto vhodné aby takto kvalifikovaná osoba mohla vykonávat odborně náročnější činnost, popř. dokonce zastupovat exekutora.

Exekutor může dále zaměstnávat svého vykonavatele. Vykonavatel může být pověřen prováděním úkolů, které ve výkonu rozhodnutí podle občanského soudního řádu provádí vykonavatelé (§ 265 odst. 2 a 3 občanského soudního řádu. § 46

a následující vyhlášky č. 37/1992 Sb., o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy, ve znění pozdějších předpisů).

Vykonavatelem se může stát osoba, která má plnou způsobilost k právním úkonům, je bezúhonná, má úplné středoškolské vzdělání, je v pracovním poměru u exekutora alespoň jeden rok a složil kvalifikační zkoušky vykonavatele exekutora.⁸³

6. 4. 2 Zastupování exekutora

Na návrh exekutora mu Komora ustanoví zástupce pro případ nemoci, dovolené nebo z jiných vážných důvodů, pro které nemůže zastávat svůj úřad. I bez návrhu ustanoví Komora zástupce, pokud sám exekutor svého zástupce do 1 měsíce nenavrhne. Zástupce je ustanoven z řad kandidátů exekutora nebo z řad jiných exekutorů. Působí jménem zastupovaného exekutora a podílí se na odměně exekutora v míře, kterou stanoví svým rozhodnutím Komora. Zástupce podepisuje listiny svým jménem a současně uvádí jméno exekutora, kterého zastupuje.⁸⁴

6. 5 Dohled

Státní dohled je výrazem specifického charakteru povolání exekutora mezi ostatními svobodnými právníckými povoláními. Vzhledem k tomu, že stát přenáší svou pravomoc na soukromého nestátního činitele, je nezbytné, aby stát měl možnost přezkoumávat exekuční činnost a činnost spočívající v sepisování listin a výkonu jiné činnosti stanovené zákonem nebo další činnosti exekutora.

Podle platné právní úpravy nucený výkon soudních (a jiných) rozhodnutí patří do pravomoci soudů jako státních orgánů. Jelikož se část pravomoci tímto zákonem svěřuje exekutorovi, který ji bude vykonávat jako svobodné povolání, je nutno zabezpečit státní dohled nad jeho činností. Tento státní dohled přísluší Ministerstvu spravedlnosti a je zejména zaměřen na dodržování zákonnosti a na kvalitní výkon exekutorské činnosti.⁸⁵ Dle exekučního řádu § 7 se Ministerstvo zaměřuje i na dodržování kancelářského řádu a plynulost a délku exekučního řízení.

⁸³ČESKO. Zákon č. 120 ze dne 28. února 2001 Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). In: *Sbírka zákonů*. 2001. částka 48. s. 3036. Dostupné z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/2001/sb048-01.pdf>>.

⁸⁴NOVOTNÝ, P., *Exekuční řád praktická příručka pro věřitele*. Praha: Grada publishing, 2001. s. 24. ISBN 80-247-0111-1.

⁸⁵HLAVSA, P. *Exekuční řád s poznámkami a prováděcími předpisy*. 2. vydání. Praha: Linde, 2004. s.19. ISBN 80-7201-494-3.

Dohled je vykonáván automaticky, ale i na základě písemných podnětů právnických nebo fyzických osob.

Ministerstvo má při výkonu státního dohledu právo pravidelně kontrolovat exekutorské úřady, nahlížet do spisů, listin a evidenčních pomůcek, vyžadovat písemné vyjádření exekutora, požadovat ústní vysvětlení exekutora (i jeho zaměstnanců), vstupovat do prostor exekučního úřadu. Exekutor v případě dohledu musí poskytnout součinnost.⁸⁶

Dohled nad činností exekutora a nad vedením exekutorských úřadů přísluší rovněž komoře jako orgánu samosprávy exekutorů. Tento dohled, který se týká veškeré činnosti exekutora, včetně chodu exekutorského úřadu, je zaměřen i na dodržování předpisů vydávaných Komořou (stavovské předpisy), především řádů Komory.

Další dohled vykonává rovněž předseda okresního soudu, do jehož obvodu je exekutor jmenován. Jedná-li se o dohled nad konkrétní věcí, může ho provádět též předseda okresního soudu, který exekutora pověřil provedením exekuce v dané věci.

Předseda okresního soudu může pověřit výkonem státního dohledu místopředsedu soudu a jednotlivými úkony i vyššího soudního úředníka.

V případě nalezení drobného nedostatku mohou jak ministerstvo, tak Komora ale i předseda okresního soudu vytknout exekutorovi tyto písemnou výtkou.

⁸⁶ČESKO. Zákon č. 120 ze dne 28. února 2001 Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). In: *Sbírka zákonů*. 2001. částka 48. s. 3029. Dostupné z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/2001/sb048-01.pdf>>.

6. 6 Samospráva exekutorů

Soudobý právní řád zná pouze jeden samosprávný orgán exekutorů a tím je Exekutorská komora České republiky (dále jen „Komora“)

6. 6. 1 Exekutorská komora

Exekutorská komora se sídlem v Brně zřízená zákonem č. 120/2001 Sb. je stavovskou organizací profesní samosprávy sdružující soudní exekutory. Členství v ní je pro všechny exekutory povinné ze zákona. Exekutor se stává jejím členem okamžikem jmenování exekutorem.⁸⁷

Členství v Komore zaniká odvoláním exekutora, jeho smrtí nebo prohlášením za mrtvého.

Příjmy Komory tvoří členské příspěvky, dary a jiné příjmy. Členské příspěvky jsou exekutoři povinni platit ve výši stanovené sněmem exekutorů.

Exekutorská komora je právnickou osobou. Jménem Exekutorské komory jedná prezident, jako její statutární orgán. V současné době je prezidentem Komory pan Mgr. Ing. Jiří Prošek. Viceprezidentem je pan Mgr. David Koncz.

Tato Komora má tyto orgány: sněm, prezidium, prezidenta, revizní komisi, zkušební komisi, kárnou komisi a kontrolní komisi.

- **Sněm** – jedná se o nejvyšší orgán Komory, právo účastnit se sněmu má každý exekutor, zpravidla se svolává jednou za dva roky, sněm je schopný se usnášet je-li přítomna nadpoloviční většina exekutorů zapsaných v seznamu exekutorů, k platnosti usnesení je třeba souhlas většiny přítomných, volí tajnou a přímou volbou z řad exekutorů členy prezidia, náhradníky prezidia a členy ostatních orgánů.
- **Prezidium Komory** – jedná se o řídicí a výkonný orgán, má pět členů a pět náhradníků, dohlíží na činnost exekutorů, jejich zástupců a náhradníků, volí ze svých členů prezidenta a viceprezidenta, zasedá zpravidla jednou za měsíc nejdéle však jednou za tři měsíce.
- **Prezident Komory** - zastupuje Komoru navenek a jedná jejím jménem, řídí sněm, svolává prezidium.
- **Revizní komise** – přezkoumává hospodaření Komory a podává zprávu o výsledku hospodaření Komory sněmu exekutorů.

⁸⁷ČESKÁ EXEKUTORSKÁ KOMORA. *Nejčastější dotazy* [online] 2012 [cit. 2012-03-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.ekcr.cz/#>>.

- **Kontrolní komise** – tato komise má sedm členů a tři náhradníky, připravuje podklady, zpracovává zprávy a navrhuje opatření týkající se vyřizování stížností na exekutory, exekutorské kandidáty, exekutorské koncipienty a další zaměstnance exekutorů, provádí kontrolu a dohled nad činností exekutorů.
- **Kárná komise** – má devět členů, z toho šest z řad soudců a tři členy z řad exekutorů, z těchto členů je volen předseda a místopředseda, předsedou může být pouze soudce, provádí kárné řízení v případech opětovného nebo závažného porušení povinnosti exekutora, který je kárně zodpovědný dle zákona, kárné řízení se koná před tříčlenným senátem, další podrobnosti jsou upraveny kárným řádem.⁸⁸
- **Zkušební komise** – je určená pro organizaci a provedení exekutorské zkoušky, má patnáct členů, zkušební senát je složen ze dvou členů zkušební komise a z jednoho člena zkušební komise z řad soudců, řízení, rozhodování a činnost zkušební komise je upravena zkušebním řádem.⁸⁹

Komora může zřizovat poradní orgány. Funkční období členů orgánů Komory je tříleté. V současné době má Komora zřízené další orgány a jsou to:

- **Právní a legislativní komise** – dle stanovských předpisů Komory má tato mít pět stálých členů (na internetových stránkách však udává členů 6), připravuje návrhy stanovisek a vyjádření k návrhům právních předpisů dotýkajících se činnosti exekutorů a jiných druhů exekuce a jejich střetu s exekucemi podle zákona.
- **Vzdělávací komise** – má devět stálých členů.
- **Mediální komise** – má deset stálých členů.
- **IT komise** – má devět členů.
- **Mezinárodní komise** – má pět členů.

Členové orgánů Komory jsou povinni vykonávat své funkce osobně. Zastoupení při výkonu funkce je nepřipustné, ledaže to dovoluje právní předpis, tento organizační řád nebo jiný stanovský předpis.⁹⁰

Komora dále vede seznam:

⁸⁸ČESKO. Zákon č. 120 ze dne 28. února 2001 Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). In: *Sbírka zákonů*. 2001. částka 48. s. 3050. Dostupné z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/2001/sb048-01.pdf>>.

⁸⁹NOVOTNÝ, P., *Exekuční řád praktická příručka pro věřitele*. Praha: Grada publishing, 2001. s. 29. ISBN 80-247-0111-1.

⁹⁰ČESKÁ EXEKUTORSKÁ KOMORA. *Stavovské předpisy*. [online] 2012 [cit. 2012-03-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.ekcr.cz/#>>.

- exekutorů,
- exekutorských kandidátů,
- exekutorských koncipientů,
- ustanovených zástupců exekutora,
- dalších zaměstnanců exekutora.

Tyto seznamy jsou vedeny prostřednictvím záznamů na elektronických nosičích dat. Do veřejných údajů obsažených v seznamech může každý nahlédnout a pořizovat si výpisy.

Za zápis do seznamu odpovídá kancelář Komory. V těchto záznamech se uvádí jmenování exekutora do exekutorského úřadu a zápis do seznamu exekutorů, odvolání exekutora z úřadu a vyškrtnutí ze seznamu exekutorů, pozastavení výkonu exekučního úřadu a zánik pozastavení tohoto výkonu.⁹¹

Do zahájení činnosti Komory vykonává její funkci Ministerstvo spravedlnosti, které svolá dle zákona ustavující konferenci exekutorů nejdéle do šesti měsíců ode dne účinnosti zákona.⁹²

⁹¹ČESKÁ EXEKUTORSKÁ KOMORA. *Organizační řád*. [online] 2012 [cit. 2012-03-20]. Dostupné z WWW: <<http://ekcr.cz.gds97.active24.cz/1/predpisy/345-stavovske-predpisy?w=>>>.

⁹²NOVOTNÝ, P., *Exekuční řád praktická příručka pro věřitele*. Praha: Grada publishing, 2001. s. 29. ISBN 80-247-0111-1.

7 Práva a povinnosti exekutora

S výkonem povolání exekutora souvisí jeho práva a povinnosti, které jsou většinou obsaženy v zákoně č. 120/2001.

Tento by měli zabezpečit výkon exekuční činnosti nestrannými a nezávislými osobami.

7.1 Práva exekutora

Soudobá právní úprava přiznává exekutorovi několik práv, které jsou spojeny pouze s výkonem jeho činnosti, jedná se o právo odmítnout provedení úkonu, právo požadovat součinnost třetích osob, právo vstoupit do obydlí, a právo vykonat prohlídku povinného.

7.1.1 Právo odmítnout provedení úkonu

Soudní exekutor je státem určenou a zplnomocněnou osobou k nucenému uskutečnění exekuce. Svou funkci musí vykonávat tak, aby odpovídala předem určeným podmínkám, tedy hlavní důraz je kladen na jeho nestrannost a nezávislost. Aby mohl tyto podmínky splnit tak mu exekuční řád ve svém § 30 umožňuje odmítnout provést požadovaný úkon. Ovšem pouze za podmínek, které zákon sám stanovuje. Důvody pro odmítnutí provedení úkonu jsou:

- odporuje-li daný úkon zákonu nebo právním předpisům,
- není-li složena přiměřená záloha nákladů exekuce od žadatele.

Varianta kdy úkon odporuje zákonu může nastat v případě, kdy by šlo o vymáhání výhry ze sázky, kterou vymáhat nelze, nebo o vymáhání prekludované či neexistující pohledávky, či pohledávky, kde byla úspěšně vznesena námitka promlčení, pohledávky z nicotného správního aktu, pohledávky z absolutně neplatného právního úkonu atd. Na první pohled mohou tyto případy vypadat až neuvěřitelně, avšak praxe jim není až tak vzdálená. Proto by měl exekutor před započítím vymáhání prověřit, zda se nejedná o pohledávky odporující právním předpisům, což nemusí být vždy zcela snadné, vyhne se tím včas následným potížím.⁹³

⁹³RADKOVÁ, M., *Exekuce jiné pohledávky*. Praha: Linde, 2009. s. 127. ISBN: 978-80-7201-6.

7. 1. 2 Právo požadovat součinnost třetích osob

K tomu, aby bylo provedení exekuce efektivní, je nezbytné stanovit uvedeným třetím osobám povinnost poskytovat exekutorovi součinnost při provádění exekuční činnosti.

Zákon stanovuje, že soudy, orgány státní správy a samosprávy, obce a jejich orgány, notáři a právnické a fyzické osoby jsou povinni sdělit exekutorovi na jeho písemnou žádost údaje o majetku povinného, které jim jsou známy z jejich úřední činnosti.

Jedná se převážně o orgány státní moci, které vedou evidenci osob nebo jejich majetku např. orgán pověřený vedením katastru nemovitostí, orgán správy daní, orgán který vede registr motorových vozidel, úřad správy sociálního zabezpečení, zdravotní pojišťovny, komoditní burzy, burza cenných papírů a centrální depozitář (a jiné osoby oprávněné k vedení evidence investičních nástrojů). V případě těchto orgánů veřejné správy se zde nepohlíží a nelze se tedy ani odvolávat na povinnost mlčenlivosti.

Dále pak banky, pobočky zahraničních bank, spořitelny, instituce elektronických peněz i zahraniční, platební instituce, pojišťovny, investiční společnosti a investiční fondy, obchodníci s cennými papíry, penzijní fondy. Tyto peněžní ústavy a finanční instituce musí na písemnou žádost poslanou exekutorem sdělit údaje o číslech účtů povinného nebo jeho jiných jedinečných identifikátorech, a na žádost musí sdělit i informace o stavu, změnách a údajích o majetku dlužníka, jeho věcech, listinách či zaknihovaných cenných papírech.

Součinnost ze zákona, musí exekutorovi poskytnout i pošta, která je povinna oznámit údaje potřebné k provedení exekuce. Např. totožnost osoby, která si pronajímá poštovní přihrádku, doručovací místa, údaje o došlých zásilkách, peněžité prostředky docházející povinnému poštou apod.

Provozovatelé telekomunikačních služeb jsou povinni oznámit telefonní, dálkopisné a telefaxové stanice užívané povinným.

Pojišťovny musí též na písemnou žádost exekutora informovat o pojistném plnění ve prospěch povinného.

Dopravci a zasilatelé, musí na žádost poskytnout informace o přepravovaných nákladech a informace o přepravovaném zboží.

V případě ohrožení osoby exekutora je povinná poskytnout mu součinnost a ochranu i Policie České republiky.⁹⁴

Třetí osoby jsou povinny, poskytnout exekutorovi součinnost bez zbytečného odkladu, nesplní-li tuto povinnost, odpovídají oprávněnému a exekutorovi za škodu, která tím oprávněnému nebo exekutorovi vznikne. Způsobí-li škodu nesplněním této povinnosti státní orgán, právnická či fyzická osoba při výkonu veřejné správy, která jim byla svěřena, nebo územní samosprávný celek při výkonu státní správy, který na něj byl přenesen zákonem nebo při výkonu samosprávy, postupuje se podle zvláštního právního předpisu.

Za nesplnění uvedených povinností může soud na návrh exekutora uložit třetím osobám pořádkovou pokutu.⁹⁵

7. 1. 3 Právo vstoupit do obydlí

Občanský soudní řád upravuje povinnost povinného umožnit tomu, kdo provádí výkon rozhodnutí, přístup na všechna místa, kde má své movité věci umístěny. Zákon takto činní v zájmu dosažení účelu výkonu rozhodnutí.

Exekutorovi tímto přiznává právo vstoupit do bytu, sídla, místa podnikání a jiných místností povinného. Za tímto účelem je oprávněný zjednat si do bytu nebo do jiné místnosti povinného přístup.

V praxi je tedy exekutorovi přiznáno právo vstoupit do bytu i bez vědomí majitele. Na pomoc si v tomto případě přizve zámečníka a většinou i policii České republiky. Zámečník objekt, ve kterém se exekutor domnívá, že má povinný své věci odemkne, exekutor na tomto místě sepíše věci, které by mohly být prodány a to v takovém rozsahu, aby výtěžek prodeje sepsaných věcí postačil k uspokojení vymáhané pohledávky. Po vykonání exekuce zámečník vymění zámeček bytu, aby mohl být opět zajištěn a exekutor informuje nájemníky o provedení exekuce a možnosti kde si vyzvednou nový klíč od obydlí.

Zákon ukládá povinnému povinnost umožnit přístup na všechna místa kde má své věci. To se týká i objektů, které povinnému nepatří. Občanský soudní řád proto ukládá povinnost strpět každému v jeho objektu provést výkon rozhodnutí.

⁹⁴ČESKO. Zákon č. 120 ze dne 28. února 2001 Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). In: *Sbírka zákonů*. 2001. částka 48. Dostupné z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/2001/sb048-01.pdf>>.

⁹⁵GROSSOVÁ, M. *Exekuce na peněžitě plnění*. Praha: Linde, 2007. s. 265. ISBN 978-80-7201-621-1.

Občanský soudní řád umožňuje při provedení výkonu rozhodnutí učinit zejména při provádění soupisu také prohlídku skříní nebo jiných schránek umístěných v bytě, sídle či místu podnikání. Účel výkonu vyžaduje otevřít skříně, schránky (trezory), kde jsou často umístěny věci podléhající výkonu rozhodnutí (např. hotové peníze).

Ten, kdo provádí výkon, tak postupuje, vyžaduje-li to účel výkonu a jestliže tak povinný neučiní dobrovolně.⁹⁶

Tuto povinnost lze vynutit v případě, kdy nebude plněna dobrovolně.

Právo vstoupit do obydlí musí být upraveno zvláštními předpisy, při tomto úkonu se musí postupovat přesně podle jejich znění z důvodu, že při špatném úředním postupu se jedná o porušení nedotknutelnosti obydlí a jedná se o závažný zásah do ústavně garantovaných práv jednotlivce.

Dle Listiny základních práv a svobod článku 12⁹⁷ je obydlí nedotknutelné a není dovoleno od něj vstoupit bez souhlasu toho, kdo v něm bydlí. Zákonem jsou dovoleny pouze ty zásahy, je-li to v demokratické společnosti nezbytné pro ochranu života nebo zdraví osob, pro ochranu práv a svobod druhých nebo pro odvrácení závažného ohrožení veřejné bezpečnosti a pořádku.⁹⁸

7. 1. 4 Právo vykonat prohlídku povinného

Ten kdo provádí výkon, je pro účely výkonu rozhodnutí oprávněn učinit osobní prohlídku povinného. Tato pravomoc je ukotvena v § 325a Občanského soudního řádu.

Při exekuci prodejem movitých věcí a nemovitostí se z výkonu rozhodnutí vylučují hotové peníze do částky odpovídající dvojnásobku životního minima jednotlivce. Povinný však u sebe může mít hotovost většího rozsahu přesahující tuto nezabavitelnou částku a proto je nutné umožnit při výkonu jeho osobní prohlídku.

Je-li důvodné podezření, že povinný nebo jiná osoba u sebe ukrývá movitou věc a jestliže je výzva vydat ukrývanou věc bezvýsledná, může oprávněná úřední osoba provést osobní prohlídku. Takto upravuje postup při osobní prohlídce správní řád § 126. Tento dále určuje, že při provádění prohlídek se postupuje zvlášť šetrně. Osobní prohlídku provádí osoba stejného pohlaví. Osobní prohlídka může být na žádost toho, vůči němuž je prohlídka prováděna, provedena pouze za přítomnosti přizvané osoby.

⁹⁶HLAVSA, P. *Občanský soudní řád, soudní řád správní a předpisy související*. 5. vydání. Praha: Linde, 2008. s. 361. ISBN 978-80-7201-706-5.

⁹⁷ČESKO. Zákon č. 2 ze dne 16. prosince 1992. Listina základních práv a svobod. In: *Sbírka zákonů*. 1993. částka 1. Dostupné z WWW: <<http://zakony-online.cz/?s5&q5=all>>.

⁹⁸GERLOCH, A. HŘEBEJK, J. ZOUBEK, V. *Ústavní systém České republiky, základy českého ústavního práva*. 4. vydání. Praha: Prospektum, 2002. s. 505. ISBN 80-7175-077-8.

Tato osoba je přizvána k exekuci vždy tam, kde hrozí ze strany povinného zpochybnění zákonnosti provedení exekuce či nedůvodné stížnosti či udání oprávněných úředních osob. Tato osoba musí být nestranná. Jedná se o osobu, která nemá žádný vztah ani k povinnému, ani k oprávněnému, ani k exekučnímu úřadu.⁹⁹

7.2 Povinnosti exekutora

Za nejzásadnější povinnost výkonu funkce exekutora považují to, že svojí práci musí vykonávat nestranně a nezávisle. Tato povinnost byla však již dostatečně popsána výše. Povinnosti, které jsou dále ukotveny v právních předpisech České republiky jsou mlčenlivost a odpovědnost za škodu. Právní řád zná jistě i další povinnosti, které však přesněji nestanovuje. Vzhledem k danému tématu se jimi tato práce nezabývá.

7.2.1 Povinnost mlčenlivosti

Exekučním řádem je stanovena pro exekutora, jeho zaměstnance, členy orgánů Komory a její zaměstnance zákonná povinnost mlčenlivosti o všech skutečnostech, které se dozvěděli při provádění exekuční činnosti nebo další činnosti a to i po zániku výkonu úřadu exekutora.

Tato povinnost je zakotvena i ve slibu exekutora: „*budu zachovávat povinnost mlčenlivosti o všech skutečnostech, o kterých se dozvím v souvislosti s vykonáváním exekuční nebo další činnosti exekutora*“.¹⁰⁰

Této mlčenlivosti může exekutora zprostit v odůvodněném případě orgán Komory nebo účastník, pokud jde o skutečnosti, které se dotýkají výlučně jeho oprávněného zájmu (tedy nikoli zájmu třetí osoby).¹⁰¹

Ve vztahu ke svému zaměstnanci není exekutor povinen dodržovat povinnost mlčenlivosti a to v případě, kdy ho pověřuje úkoly a tato osoba je sama vázána povinností mlčenlivosti.

Tato povinnost je však také omezena, exekutor se na ni nemůže dovolávat v kárném řízení a mlčenlivostí není exekutor vázán v rozsahu nezbytném pro řízení s oprávněným nebo povinným před soudem nebo jiným orgánem. Také zákonem uložená povinnost překazit spáchání trestného činu není mlčenlivostí nijak omezena.

⁹⁹ONDRUŠ, R. *Správní řád*. Praha: Linde, 2005. s. 360. ISBN 80-7201-523-0.

¹⁰⁰ČESKO. Zákon č. 120 ze dne 28. února 2001 Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). In: *Sbírka zákonů*. 2001. částka 48. s. 3030. Dostupné z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/2001/sb048-01.pdf>>.

¹⁰¹HLAVSA, P. *Exekuční řád s poznámkami a prováděcími předpisy*. 3. vydání. Praha: Linde, 2008. s. 49. ISBN 978-80-7201-704-1.

Mlčenlivost je prolomena v rozsahu, který je nezbytný pro výkon státního dohledu, což má přispět ke zvýšení efektivnosti postupu Ministerstva spravedlnosti při jeho dohledové činnosti a při vyřizování stížností.

Porušení povinnosti mlčenlivosti zakládá kárnou odpovědnost exekutora a jeho odpovědnost za škodu, která porušením této povinnosti vznikla.¹⁰²

Tato povinnost trvá i po zániku výkonu úřadu exekutora.

7. 2. 2 Odpovědnost za škodu

Exekutor podle exekučního řádu odpovídá za škodu tomu, komu ji způsobil v souvislosti s činností podle exekučního řádu. Odpovídá za škodu i tehdy, byla-li škoda způsobena při výkonu exekuční nebo další činnosti jeho zaměstnancem. Exekutor se této odpovědnosti může zprostit jen tehdy, prokáže-li, že škodě nemohlo být zabráněno ani při vynaložení veškerého úsilí, které lze na něm požadovat. Odpovědnost státu za škodu podle zákona č. 82/1998 Sb., tím není dotčena.

Exekutor je povinen se při své exekuční činnosti nechat pojistit. K tomu, aby poškozený mohl nárok na náhradu škody vůči exekutorovi uplatnit, musí dojít k porušení zákonné či smluvní povinnosti, ke vzniku škody, přičemž mezi nimi musí být příčinná souvislost a nesmí existovat důvody či okolnosti vylučující odpovědnost. Nárok na náhradu škody podle občanského zákoníku lze uplatnit dopisem u samotného exekutora, a pokud žádosti nevyhoví, poté u soudu. V případě odpovědnosti státu se nárok uplatňuje u Ministerstva spravedlnosti, pokud nárok plně neuspokojí do 6 měsíců, lze jej uplatnit u soudu. Soud může přiznanou náhradu přiměřeně snížit. Nárok na náhradu škody je nutné uplatnit do uplynutí promlčecí doby, jež činí podle zákona subjektivně tři léta (objektivně 10 let).¹⁰³

¹⁰²NOVOTNÝ, P., *Exekuční řád praktická příručka pro věřitele*. Praha: Grada publishing, 2001. s. 25. ISBN 80-247-0111-1.

¹⁰³RADKOVÁ, M., *Exekuce jiné pohledávky*. Praha: Linde, 2009. s. 147. ISBN: 978-80-7201-6.

8 Práva dlužníka

Cílem exekuce je především ochrana oprávněných zájmů věřitele. Zákon však také přiznává ochranu dlužníkovi. Exekuci jako takovou lze chápat jako vážný zásah do základních práv a svobod dlužníka, garantovaných Ústavou a Listinou základních práv a svobod. Proto je nutné, aby veškerý postup při výkonu rozhodnutí měl zákonný charakter.

Veškerá pravomoc soudů je v případě exekuce delegována na nezávislé osoby soudních exekutorů. Tito však nejsou neomylní a proto je nutné jako téměř u všech postupů českého práva umožnit dlužníkovi domoci se svých práv právní cestou.

Stejně jako zákon přiznává práva a povinnosti exekutorovi, platí tyto i pro dlužníky.

Základním neodmyslitelným právem dlužníka je právo na jeho ochranu. Ta spočívá zejména ve značné formalizaci řízení, v jasném stanovení práv a povinností zúčastněných osob a orgánů. Dále vyplývá už z Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod z roku 1950 ve znění následných protokolů a z české Listiny základních práv a svobod. Ochrana spočívá rovněž i v promlčecí době, možném rozsahu exekuce i v ustanoveních o neoprávněné exekuci. Další oblastí jsou opravné prostředky a exekuční spory, zejména impugnační, incidenční, poddlužnické a odporové spory.¹⁰⁴

Výkon rozhodnutí lze nařídit jen v takovém rozsahu, jaký stačí k uspokojení oprávněného. Jedná se o zásadu ochrany povinného, jinak by muselo dojít k zastavení výkonu rozhodnutí i bez návrhu, v části převyšující rozsah exekučního titulu. Nepřípustný je výkon rozhodnutí více způsoby, pokud postačuje k uspokojení oprávněného jen některý z nich. Dále se posuzuje vhodnost navrhovaného způsobu, tato výjimka z dispoziční zásady je opět dána ochranou povinného. Soud je povinen se zabývat kromě jiného i tím, zda není navrhován výkon rozhodnutí způsobem zřejmě nevhodným. Námitku nevhodnosti navrženého výkonu rozhodnutí nelze ve stadiu nařízení výkonu rozhodnutí odmítnout s poukazem, že je třeba ji posoudit jako návrh na zastavení výkonu rozhodnutí.

Povinný je také chráněn tím, že výkon rozhodnutí musí být prováděn bez většího ohrožení životní úrovně povinného, což zákon zajišťuje např. u srážek ze mzdy, kdy musí být vyplacena určitá částka, která nepodléhá výkonu rozhodnutí. U jiných druhů

¹⁰⁴RADKOVÁ, M., *Exekuce jiné pohledávky*. Praha: Linde, 2009. s. 77. ISBN: 978-80-7201-6.

výkonu rozhodnutí vylučuje zákon některé věci nebo pohledávky povinného z výkonu rozhodnutí.

Pokud by došlo k nařízení takového výkonu rozhodnutí, kterým by byla porušena práva účastníků, dává jim zákon možnost podat návrh na odklad nebo zastavení výkonu rozhodnutí.¹⁰⁵

Exekuční právo uznává stejně jako každé odvětví českého práva zásady řízení. Jedná se o postuláty vytvářené vědou a akceptované zákonodárcem, tedy principy na kterých stojí určité právo jako celek. Tyto se dají chápat jako zákonné prostředky pro ochranu dlužníka. V případě exekučního práva a ochrany povinného se jedná o zásadu zákonnosti, zásada zákonné ochrany povinného, zásada vyšetřovací, zásada priority, přednosti a proporcionality, zásada uvážlivosti a obezřetnosti oprávněného.

Tyto zásady se v průběhu exekučního řízení prolínají. Všeobecně lze však říci, že exekutor musí postupovat tak aby v rámci svého výkonu dbal i práv dlužníka, šetřil jeho základní práva a přihlédl k sociálnímu postavení jeho i jeho rodiny.

Dále jsou popsány dvě zásady, které jsou mnou považovány za nejdůležitější, chránící práva garantované ústavou.

Při výkonu rozhodnutí v rámci exekučního řádu jsou uplatňovány i další zásady avšak vzhledem k rozsahu a danému tématu se jimi tato práce zabývat nebude.

8. 1 Zásada zákonnosti

Tato zásada znamená, že orgány při výkonu rozhodnutí postupují v souladu se zákony a jinými právními předpisy. Jsou povinny chránit zájmy státu a společnosti, práva a zájmy občanů a organizací a důsledně vyžadovat plnění jejich povinností.

Zásada zákonnosti tedy znamená, že nejenom rozhodnutí samotné, ale i celý průběh řízení musí být v souladu se zákony a jinými obecně závaznými právními předpisy, a to jak předpisy hmotněprávními, tak předpisy procesními. Stát, který nerespektuje své vlastní zákony není kompetentní spravedlivě požadovat jejich plnění po svých občanech. Právní stát je podmínkou naplnění ideje spravedlnosti.¹⁰⁶

¹⁰⁵GROSSOVÁ, M. *Exekuce na peněžitě plnění*. Praha: Linde, 2007. s. 310. ISBN 978-80-7201-621-1.

¹⁰⁶KNAPÍK, J. *Základní zásady řízení – judikáty*. [online] 2002. [cit. 2012-04-06]. Dostupné z WWW: <<http://spravni.juristic.cz/99000/clanek/spravnij.html>>.

8. 2 Zásada zákonné ochrany povinného

Tato zásada exekučního řízení spočívá zejména v tom, že exekuce může sloužit jen k uspokojení práva oprávněného, nesmí povinnému způsobit újmu ve větším rozsahu a nesmí neúměrně snížit životní úroveň povinného.¹⁰⁷

8. 3 Aktivní obrana dlužníka

Zákon přiznává dlužníkovi i prostředky pro jeho aktivní obranu v rámci exekučního výkonu. Jedná se o odvolání a odklad exekučního řízení.

Odvolání nemá odkladný účinek a ovlivní jen právní moc nařizovacího usnesení. Odvolací lhůta je obecně patnáctidenní. Odvolání se podává u soudu. Pokud bylo podáno u exekutora, je podáno včas, jen jestliže jej exekutor předal včas soudu.

Dlužník se nemůže odvolat proti výroku o nařízení exekuce, jímž se pověřuje jejím provedením určitý exekutor – proti tomuto může brojit jen návrhem na jeho vyloučení. V podaném odvolání nelze namítat jiné skutečnosti než ty, jež jsou rozhodné pro nařízení exekuce, k ostatním osud nepřihlédne a nařízení exekuce potvrdí.

Neobsahuje-li odvolání skutečnosti rozhodné pro nařízení exekuce nebo neobsahuje-li žádné skutečnosti, soud usnesením odvolání odmítne.

Další možností aktivní obrany je odklad. Podle exekučního řádu odloží-li soud exekuci na návrh povinného, potom soud uvede dobu, na kterou exekuci odkládá. Po uplynutí doby odkladu exekutor i bez návrhu pokračuje v provádění exekuce.

Podmínky pro odklad exekuce podle exekučního řádu jsou shodné jako při soudním výkonu rozhodnutí, neboť exekuční řád žádné zvláštní ustanovení pro odklad nemá.¹⁰⁸

Podle § 266 tedy soud může na návrh povinného odložit exekuci v případě, kdy se povinný bez své viny ocitl přechodně v takovém postavení, že by neprodlený výkon rozhodnutí mohl mít pro něho nebo pro příslušníky jeho rodiny zvláště nepříznivé následky a oprávněný by nebyl odkladem výkonu rozhodnutí vážně poškozen.¹⁰⁹

Stejně jako při soudním výkonu rozhodnutí se může povolený odklad týkat celé exekuce nebo jen její části, nebo některého předmětu (např. některého ze způsobů

¹⁰⁷SCHELLEOVÁ, I. Et a kol. *Úvod do civilního řízení*. Praha: Eurolex Bohemia, 2005. s. 20. ISBN 80-86861-81-3.

¹⁰⁸TRIPES, A., *Exekuce v soudní praxi*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006. s. 799. ISBN 80-7179-489-9.

¹⁰⁹ČESKO. Zákon č. 99 ze dne 4. prosince 1963 Občanský soudní řád. In: *Sbírka zákonů*. 1963. částka 56. s. 383. Dostupné z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/1963/sb56-63.pdf>>.

exekuce, jichž exekutor použil postupně nebo současně, či některé věci, o jejíž vyloučení z exekuce běží vylučovací žaloba apod.).

Usnesení soudu o odkladu provedení exekuce, resp. o zamítnutí návrhu se doručuje účastníkům řízení a je proti němu příslušné odvolání. Doručení provádí podle exekučního řádu exekutor.

Návrh na odklad musí mít potřebné náležitosti, pokud by tyto neměl nebo by byl neúplný, informuje soud účastníka o nutnosti odstranění nedostatků. Pokud by nebyly odstraněny musel by soud tento návrh odmítnout.

Závěr

Pojem „exekutor“ je dnes skloňován snad ve všech pádech. Myslím si, že v současné dospělé populaci je jen velmi málo jedinců, kteří by neměli svůj vlastní pohled a názor na význam tohoto slova. Otázkou však zůstává, do jaké míry jsou tyto názory scestné a na kolik založené na pravdě. Z mé vlastní zkušenosti vyplývá, že většině lidí při vyslovení tohoto výrazu přichází na mysl pouze negativní myšlenky, jež jsou ovšem založeny na mnohdy klamných informacích. I díky tomuto zjištění považuji úroveň informovanosti o postavení exekutora v současném právním řádu za neuspokojivou.

Tuto teoretickou práci jsem tedy postavila na ambici pomocí dostupných literárních, legislativních i internetových zdrojů vytvořit celistvý souhrn informací o osobě soudního exekutora. Tento záměr jsem promítla i do primárního cíle mé bakalářské práce.

Dle mého názoru se mi podařilo danému cíli dostát a vytvořit celek založený na analýze dostupných dat. Při realizaci práce jsem narazila na problém, který, jak již bylo popsáno výše, považuji za jeden z hlavních důvodů negativního vnímání exekutorů. Na internetu, ale i v dostupných periodikách jsou médii předkládány údaje v rozporu s právními normami. Mnohdy jsou založeny na popisu události z hlediska povinných a jejich pohledu na práva a povinnosti soudního exekutora. S ohledem na toto zjištění jsem všechny získané údaje porovnávala s právními předpisy souvisejícími s výkonem rozhodnutí.

Za sekundární cíl jsem stanovila analýzu problémů vznikajících při exekučním výkonu. V rámci sběru dat jsem sestavila soubor otázek, viz příloha VII, které jsem rozeslala do jednotlivých exekutorských úřadů majících sídlo v obvodu Českých Budějovic a dále pak České exekutorské komoře. Ke dni zpracování bakalářské práce jsem obdržela pouze jednu odpověď (viz příloha VII odpovědi JUDr. Pavel Vyžral, soudní exekutor) což nepovažuji za relevantní zdroj dat a proto jsem byla nucena vycházet pouze ze svého pohledu na danou problematiku.

Jedním z nejdiskutovanějších problémů, kterým se zabývá i exekutorská komora na svých stránkách, je princip teritoriality. Podle tohoto by si exekutora nevybíral věřitel sám, ale byl by mu přidělen podle místní příslušnosti dlužníka soudem. Pro zavedení tohoto principu se vyjádřil i současný veřejný ochránce práv JUDr. Pavel Varvařovský. Nelze popřít, že v současné době se vyskytují firmy či jednotlivci, kteří na možnosti zvolit si exekutorský úřad vydělávají. Za jasný příklad může sloužit kauza

soudce Berky, který se skupinou dalších osob úmyslně posílal vybrané firmy do konkurzu a exekuční tituly vzniklé touto činností pak vymáhal u exekučních kanceláří na druhé straně země. Tímto dosahoval zcela neúměrných nákladů exekučního řízení. Při zvážení všech pozitivních i negativních důsledků si myslím, že by tento princip sice pomohl k získání větší klientely menším exekučním úřadům, a zamezil protizákonnému jednání jako v případě uvedené kauzy. Na druhou stranu by dle mého názoru měl mít každý věřitel možnost vybrat si svého exekutora dle referencí, úspěšnosti vymožení plnění a celkového přístupu. Vždyť při rozhodnutí zahájení exekuce se věřitel vystavuje riziku neúspěšnosti exekuce a možnosti zvýšení vlastních nákladů. Proto si myslím, že má právo rozhodnout, komu svěří toto riziko. Možností řešení vzniklé situace je podle mě omezení teritoriální působnosti. Tedy věřitel dále bude moci volit svého exekutora avšak pouze v daném kraji. V současné době je však již v projednávání změna právních předpisů upravující exekuční řád, která by mimo jiné zavedla i maximální cestovní výlohy exekutora a v případě překročení této hranice by náklady nad hradil již věřitel sám. Tato novela je určitě krok správným směrem avšak otázkou zůstává zda skutečně na podzim vstoupí v platnost.

Další problém spatřuji ve vnímání funkce exekutora. Tímto se exekutorská komora již delší dobu rovněž zabývá. Pro zprůhlednění výkonu rozhodnutí na svých stránkách zavedla již i kalkulačky, kde si může dlužník vypočítat přibližnou výši srážky ze mzdy a výši nákladů celé exekuce. Můj osobní pohled na funkci exekutora je poměrně kladný. Považuji ho za nutnou instituci, která v podstatě slouží jako poslední možná obrana věřitele. Souhlasím s vyjádřením JUDr. Pavla Vyžrala, který jako jednu z odpovědí na mé otázky uvedl: „Že spokojených oprávněných se již nikdo neptá, jelikož jejich názor není zajímavý“. Kdyby se celá společnost, a média zvláště, zaměřili na jejich názor jistě by se všeobecné mínění o exekutorech obrátilo k lepšímu.

Věřím, že sumarizací dostupných dat a jejich vzájemným propojením může i tato práce přispět ke zlepšení vnímání práce exekutorů.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. BÍLÝ, J. L. *Právní dějiny na území České republiky*. Praha: Linde, 2003. 474 s. ISBN 80-7201-429-3.
2. GERLOCH, A. HŘEBEJK, J. ZOUBEK, V. *Ústavní systém České republiky, základy českého ústavního práva*. 4. vydání. Praha: Prospektum, 2002. 568 s. ISBN 80-7175-077-8.
3. GROSSOVÁ, M. *Exekuce na peněžitě plnění*. Praha: Linde, 2007. 603 s. ISBN 978-80-7201-621-1.
4. HENDRYCH, D. *Správní právo*. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006. 822 s. ISBN 80-7179-442-2.
5. HLAVSA, P., *Exekuční řád s poznámkami*. 2. vydání. Praha: Linde, 2004. 199 s. ISBN 80-7201-494-3.
6. HLAVSA, P. *Exekuční řád s poznámkami a prováděcími předpisy*. 3. vydání. Praha: Linde, 2008. 271 s. ISBN 978-80-7201-704-1.
7. HLAVSA, P. *Občanský soudní řád, soudní řád správní a předpisy souvisící*. 5. vydání. Praha: Linde, 2008. 647 s. ISBN 978-80-7201-706-5.
8. JANKŮ, M. a kol. *Základy práva pro posluchače neprávnických fakult*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008. 520 s. ISBN 978-80-7400-078-2.
9. KNAPPOVÁ, M. et al. *Občanské právo hmotné*. 4. vydání. Praha: ASPI, 2005. 523 s. ISBN 80-7357-127-7.
10. KINCL, J., URFUS, V., SKŘEJPEK, M. *Římské právo*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 1995. 386 s. ISBN 80-7179-031-1.
11. KINDL, M., TELECKÝ, D., VÁLKOVÁ, H. *Zákon o správě daní a poplatků komentář*. Praha: C. H. Beck, 2002. s. 445. ISBN 80-7179-651-4.
12. KUKLÍK, J. et al. *Dějiny československého práva 1945-1989*. Praha: Auditorium, 2011. 425 s. ISBN 978-80-87284-17-9.
13. MALÝ, K. et al. *Dějiny českého a československého práva do roku 1945*. Praha: Linde, 2003. 673 s. ISBN 80-7201-433-1.
14. MUSILOVÁ, H. *Soudní řízení, konkurs a exekuce*. Brno: Cerm, 2005. 27 s. ISBN 80-214-3096-6.

15. NOVOTNÝ, P. *Exekuční řád praktická příručka pro věřitele*. Praha: Grada publishing, 2001. 160 s. ISBN 80-247-0111-1.
16. ONDRUŠ, R. *Správní řád s důvodovou zprávou a poznámkami*. Praha: Linde, 2005. 515 s. ISBN 80-7201-523-0.
17. PRUDILOVÁ, M. *Veřejné dražby a exekuce*. Praha: Linde, 2001. 449 s. ISBN 80-7201-288-6.
18. RADKOVÁ, M., *Exekuce jiné pohledávky*. Praha: Linde, 2009. 199 s. ISBN: 978-80-7201-6.
19. SCHELLEOVÁ, L. et al. *Úvod do civilního řízení*. Praha: Eurolex Bohemia, 2005. ISBN 80-86861-81-3.
20. TRIPES, A. *Exekuce v soudní praxi*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006. 852 s. ISBN 80-7179-489-9.
21. VOJÁČEK, L. et al. *České právní dějiny*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. 505 s. ISBN 978-80-7380-127-4.

Elektronické zdroje

1. ČESKÁ ADVOKÁTNÍ KOMORA. *Sdělení představenstva české advokátní komory*. [online] 2008. [cit. 2012-03-20]. Dostupné z WWW: <www.cak.cz>.
2. ČESKÁ EXEKUTORSKÁ KOMORA. *Nejčastější dotazy* [online] 2012 [cit. 2012-03-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.ekcr.cz/#>>.
3. ČESKÁ EXEKUTORSKÁ KOMORA. *Seznam soudních exekutorů* [online] 2012 [cit. 2012-03-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.ekcr.cz/seznam/exekutoru.php&w=>>>.
4. ČESKÁ EXEKUTORSKÁ KOMORA. *Statistika exekucí za rok 2010*. [online]. 2011 [cit. 2011-07-12]. Dostupné z WWW: <<http://ekcr.cz.gds97active24.cz/1/statistiky/87-statistiky?w=>>>.
5. ČESKÁ EXEKUTORSKÁ KOMORA. *Zásady pro uznávání praxe*. [online] 2010 [cit. 2012-03-20]. Dostupné z WWW: <www.cek.cz>.
6. ČESKÁ EXEKUTORSKÁ KOMORA. *Zkušební řád*. [online] 2008 [cit. 2012-03-20]. Dostupné z WWW: <<http://ekcr.cz.gds97.active24.cz/1/predpisy/345-stavovske-predpisy?w=>>>.

7. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Stav obyvatel na vybraném území*. [online]. 2011 [cit. 2011-07-12]. Dostupné z WWW: <http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparem.jsp?voa=tabulka&cislotab_id=370>.
8. DENÍK. *Praha má majetek v exekuci*. [online] 2012. [cit. 2012-04-16] Dostupné z WWW: <http://g.denik.cz/1/4b/penize_exekuce_odznak2_denik-380.jpg>.
9. DOLEČEK, M., *Vymahatelnost pohledávek*. [online]. 2008 [cit. 2012-01-30]. Dostupné z WWW: <<http://www.Businessinfo.cz/cz/clanek/orientace-v-pravnich-ukonech/vymahatelnost-pohledavak.opu/>>.
10. EPRAVO. *Připravovaná novela zákona o soudních exekutorech a exekuční činnosti*. [online]. 2007 [cit. 2012-01-19]. Dostupné z WWW: <<http://www.epravo.cz/top/clanky/pripravovana-novel-zakona-o-soudnich-exekutorech-a-exekucni-cinnosti-47519.html>>.
11. EVROPSKÁ E-JUSTICE. *Evropský exekuční titul*. [online] 2010. [cit. 2012-01-30]. Dostupné z WWW: <https://e-justice.europa.eu_content_european/enforcement_order-54-cs.do>.
12. EVROPSKÁ KOMISE, GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ EVROPSKÉ KOMISE. *Praktický průvodce pro uplatňování nařízení o evropském exekučním titulu*. [online] 2008 [cit. 2012-01-30]. Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/civiljustice/publications/docs/guide_european_enforcement_order_cs.pdf>.
13. EXEKUCE. *Finance peníze pojištění* [online] 2012. [cit. 2012-03-08] Dostupné z WWW: <<http://www.finance-penize-pojisteni.cz/wp-content/uploads/exekuce.jpg>>.
14. EXEKUCE. *Zaplacení exekuce*. [online] 2012. [cit. 2012-03-08] Dostupné z WWW: <<http://www.zaplaceni-exekuce.cz/wp-content/uploads/2010/05/exekuce-300x225.jpg>>.
15. EXEKUTORSKÁ KOMORA. *Zásady pro posuzování žádostí o zápis do seznamu exekutorských koncipientů a žádostí o vykonání exekutorské zkoušky*. [online] 2010. [cit. 2012-03-20]. Dostupné z WWW: <http://ekcr.cz.gds97.active24.cz/1/predpisy/345-stavovske-predpisy?w=>>.
16. EXEKUTORSKÁ RAZÍTKA. *Anti-exekutor*. [online] 2012. [cit. 2012-04-16] Dostupné z WWW: <<http://www.anti-exekutor.cz/wp-content/uploads/2010/08/Exekutorské-razitko-2-300x295.jpg>>.

17. FIŠER, J. *Odměna exekutora*. [online] 2009. [cit. 2012-03-08] Dostupné z WWW: <<http://www.exekucenovyjicin.cz /odmena-exekutora/>>.
18. HUBÁLEK, M. ZAMBOJ, L. *Bezúhonnost a rovné zacházení na trhu práce*. [online] 2007. [cit. 2012-03-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.poradna/prava.cz/ folder01/Bezuhonnost.pdf>>.
19. KNAPÍK, J. *Základní zásady řízení – judikáty*. [online] 2002. [cit. 2012-04-06]. Dostupné z WWW: <<http://spravni.juristic.cz/99000/clanek/spravnij.html>>.
20. PECINA, T. *Všeobecný zákoník občanský*. [online]. editace 1. 11. 2011. [cit. 2011-01-17]. Dostupné z WWW: <<http://iuridictum.pecina.cz/ w/ABGB>>.
21. VOKURKOVÁ, I. *Zlatá éra exekutorů v březnu končí*. TÝDEN [online] 2012. [cit. 2012-03-13] ISSN 1210-9940. Dostupné z WWW: <<http://www.tyden.cz/rubriky/domaci/zlata-era-exekutoru-od-brezna-skonci-tvrdi/pospasil/223892.html>>.

Legislativní zdroje

1. ČESKO, Zákon č. 82 ze dne 17. března 1998 o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád). In: *Sbírka zákonů*. 1998. částka 31. Dostupné z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirkazakonu/SearchResult.aspxq=82/1998/&type/Law=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>.
2. ČESKO. Zákon č. 120 ze dne 28. února 2001 o Soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). In: *Sbírka zákonů*. 2001. částka 141. Dostupné z WWW: <www.mvcr.cz/soubor/sb141-09-pdf.aspx>.
3. ČESKO. Zákon č. 141 ze dne 9. prosince 1961. o trestním řízení soudním (trestní řád). In: *Sbírka zákonů*. 1961. částka 66. Dostupné z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/1961/sb66-61.pdf>>.
4. ČESKO. Zákon č. 40 ze dne 26. února 1964 Občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů*. 1964. částka 19. Dostupné z WWW: <www.mvcr.cz/soubor/sb045-09-pdf.aspx>.
5. ČESKO. Zákon č. 40 ze dne 29. prosince 1992 o nabývání a pozbývání státního občanství České republiky. In: *Sbírka zákonů*. 1992. částka. 12. Dostupné z WWW: <http://www.czechoffice.org/zakony/40_1993.htm>.

6. ČESKO. Zákon č. 40 ze dne 8. ledna 2009 Trestní zákoník. In: *Sbírka zákonů*. 2009. částka 11. Dostupné z WWW: <<http://www.epravo.cz/top/zakony/sbirka/zakonu/zakon-ze-dne-8-ledna-2009-trestni-zakonik-17001.html>>.
7. ČESKO. Zákon č. 99 ze dne 4. prosince 1963 Občanský soudní řád. In: *Sbírka zákonů*. 1963. částka 56. Dostupné z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/1963/sb56-63.pdf>>.
8. RAKOUSKO-UHERSKO. Zákon č. 110 ř. z. vydán 9. srpna. 1895. *Zákonník říšský pro království a země v radě říšské zastoupené*. 1895. částka LVII. Vídeň: Císařské královské tiskárny dvorní a státní. 1895.
9. RAKOUSKO-UHERSKO. Zákon č. 78 ř. z. vydán 27. Května 1896. *Zákonník říšský pro království a země v radě říšské zastoupené*. 1896. částka XXIX. Vídeň: Císařské královské tiskárny dvorní a státní. 1896.
10. RAKOUSKO-UHERSKO. Zákon č. 79 ř. z. vydán 27. května 1896. *Zákonník říšský pro království a země v radě říšské zastoupené*. 1896. částka XXX. Vídeň: Císařské královské tiskárny dvorní a státní. 1896.
11. SLOVENSKO. Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 233 ze dne 14. září 1995 o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (exekučný poriadok). In *Zbierka zákonov*. 1995, čiastka 80. Dostupné z WWW: <http://www.exekutor.jupo.sk/Exekucny_poriadok_Full.htm>.

Seznam příloh:

- I. Nařízené exekuce na území České republiky v letech 2001-2010
 - Tabulka 1. Nařízené exekuce 2001-2010
 - Graf 1. Nařízené exekuce 2001-2010
- II. Soupis movitého majetku
 - Obrázek 1. Vzor protokolu o soupisu movitých věcí
- III. Samolepky používané při soupisu movitých věcí
 - Obrázek 2. Samolepky používané při exekuci na movitý majetek
 - Obrázek 3. Originál samolepek
 - Obrázek 4. Originál samolepek používaných v praxi
- IV. Odměna exekutora dle vyhlášky ministerstva vnitra 330/2001 Sb.
 - Tabulka 2. Odměna za provedení exekuce zaplacením peněžité částky
 - Tabulka 3. Odměna za provedení exekuce ukládající jinou povinnost
- V. Signatury pro výkon exekuce
 - Obrázek 5. Vzor razítka soudního exekutora
 - Obrázek 6. Odznak soudního exekutora
- VI. Otázky zaslané odborníkům
- VII. Odpovědi JUDr. Pavel Vyžral, soudní exekutor České Budějovice

Přílohy

Příloha I.

Tabulka 1. Nařízené exekuce na území České republiky v letech 2001-2010¹¹⁰

Rok	Nařízené exekuce
2001	4 302
2002	57 954
2003	132 469
2004	177 060
2005	270 480
2006	309 457
2007	427 800
2008	554 128
2009	760 923
2010	701 900
celkem	1 933 650

Graf 1. Nařízené exekuce na území České republiky v letech 2001-2010¹¹¹

¹¹⁰ Zdroj dat: ČESKÁ EXEKUTORSKÁ KOMORA ČESKÁ EXEKUTORSKÁ KOMORA. *Statistika exekucí za rok 2010*. [online]. 2011 [cit. 2011-07-12]. Dostupné z WWW: <<http://ekcr.cz.gds97/active24.cz/1/statistiky/87-statistiky?w=>>>. Tabulka: vlastní zdroj.

¹¹¹ Zdroj dat: ČESKÁ EXEKUTORSKÁ KOMORA ČESKÁ EXEKUTORSKÁ KOMORA. *Statistika exekucí za rok 2010*. [online]. 2011 [cit. 2011-07-12]. Dostupné z WWW: <<http://ekcr.cz.gds97/active24.cz/1/statistiky/87-statistiky?w=>>>. Graf: vlastní zdroj.

Příloha II.

Obrázek 1. Vzor protokolu o soupisu movitých věcí¹¹²

Exekutorský úřad

.....

PROTOKOL O SOUPISU MOVITÝCH VĚCÍ

sp. zn. EX/.....

Sepsáno na adrese:,
dne:, v hod.,
ve věci exekuce oprávněného:, zastoupen:
proti povinnému:, pro Kč s přísl.

PŘÍTOMNI :

- Asistent/vykonavatel EÚ:
- oprávněný (zástupce):
- povinný:
- jiné osoby:

doručeno povinnému usnesení o nařízení exekuce dne, podpis,
nemohl doručit usnesení o nařízení exekuce, neboť

Povinný/á je ženatý/vdaná, manželka/manžel – jméno:, nar.,
usnesení o nařízení exekuce doručeno dne:

Povinný zaplatil na částečnou úhradu uplatněné pohledávky částku ve výši: Kč a obdržel o tom
stvrzenku o placení č. :

Na hotovosti byla povinnému odňata částka ve výši: Kč, povinnému byla o tom vydána stvrzenka č. :

Z nalezených věcí nebyly sepsány tyto věci nepodléhající výkonu rozhodnutí:

Dotazem u povinného bylo zjištěno:

Další zjištění:

¹¹² Zdroj dat: Exekutorská kancelář České Budějovice

Příloha III.

Obrázek 2. samolepky používané při exekuci prodejem movitých věcí.¹¹³

EXEKUČNĚ ZABAVENO
EX...../.....
čís. pol. :

Vzor nálepek používaných exekutorskou kanceláří v Českých Budějovicích, na místě exekutor vyplní své osobní číslo, datum provedení exekuce, číslo položky a připojí své razítko.

Obrázek 3. originál samolepek¹¹⁴

EXEKUČNĚ ZABAVENO	
Tato věc byla dne:	
pojata do soupisu movitých věcí	
sp. zn.: Ex / 200	
položka poř. č.:	
pro oprávněného:	

Obrázek 4. originál samolepek použitých v praxi¹¹⁵

¹¹³Zdroj dat: Exekutorská kancelář České Budějovice

¹¹⁴Zdroj dat: EXEKUCE. *Finance peníze pojištění* [online] 2012. [cit. 2012-3-8] Dostupné z WWW: <<http://www.finance-penize-pojisteni.cz/wp-content/uploads/exekuce.jpg>>.

¹¹⁵Zdroj dat: EXEKUCE. *Zaplacení exekuce*. [online] 2012. [cit. 2012-3-8] Dostupné z WWW: <<http://www.zaplaceni-exekuce.cz/wp-content/uploads/2010/05/exekuce-300x225.jpg>>.

Příloha IV.

Odměna exekutora dle vyhlášky ministerstva vnitra 330/2001 Sb.

Tabulka 2. Odměna za provedení exekuce zaplacením peněžité částky¹¹⁶

Do 3 000 000,- Kč základu	15%
Z přebývající částky do 40 000 000,- Kč	0%
Z přebývající částky do 50 000 000,- Kč	5%
Z přebývající částky až do 250 000 000,- Kč	1%

Částka nad 250 000 000 Kč se nezapočítává. Minimální odměna pro exekutora činní nejméně 3 000 Kč.

Tabulka 3. Odměna za provedení exekuce ukládající jinou povinnost než zaplacení peněžité částky¹¹⁷

Exekuce vyklizením	10 000 Kč (za každý byt či stavbu)
Exekuce odebráním věci	15% z hodnoty, nejméně 2 000 Kč
Exekuce rozdělením společné věci jinak než prodejem	6 000 Kč
Exekuce provedením práce a výkonů	6 000 Kč

Exekutorovi, který upustil od provedení exekuce, náleží odměna ve výši 50 % při exekuci zaplacení peněžité částky a 30 % odměny jde-li o exekuci ukládající jinou povinnost než zaplacení peněžité částky.

¹¹⁶ Zdroje dat: ČESKO. Vyhláška ministerstva vnitra č. 330 dne 20. dubna 2001 kterou se stanoví odměna a náhrady soudního exekutora, a odměna a náhrady hotových výdajů správce podniku a podmínky pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů*. Dostupný z WWW: <www.mvcr.cz/soubor/sb119-09-pdf.aspx>.

¹¹⁷ Tamtéž

Příloha V.

Obrázek 5. Vzor razítka soudního exekutora¹¹⁸

Obrázek 6. Odznak exekutora¹¹⁹

¹¹⁸Zdroj obrázku: EXEKUTORSKÁ RAZÍTKA. *Anti-exekutor*. [online] 2012. [cit. 2012-4-16] Dostupné z WWW: <<http://www.anti-exekutor.cz/wp-content/uploads/2010/08/Exekutorské-razitko2-300x295.jpg>>.

¹¹⁹Zdroj obrázku: DENÍK. *Praha má majetek v exekuci*. [online] 2012. [cit. 2012-4-16] Dostupné z WWW: <http://g.denik.cz/1/4b/penize_exekece_odznak2_denik-380.jpg>.

Příloha VI.

Otázky zaslané odborníkům¹²⁰

Postavení exekutora v soudobém právním řádu

Dotazník

- 1) **Co byste změnili v současné právní úpravě související s výkonem rozhodnutí?**
- 2) **Jak by se podle Vás měla změnit současná legislativa ochrany pro exekutory?**
- 3) **Je dle Vašeho názoru reálné, aby při výkonu povolání měli u sebe exekutoři zbraň pro svoji možnou obranu?**
- 4) **Je podle Vás nutné zlepšit spíše ochranu dlužníka před nepřiměřeným postupem exekutora, nebo ochranu exekutora před dlužníkem?**
- 5) **Měly by být zákonem zpřísněny tresty pro dlužníky atakující fyzicky exekutory při plnění činnosti výkonu rozhodnutí?**
- 6) **Měl by dle Vašeho názoru exekutor vždy poučit dlužníka o jeho právech a povinnostech?**
- 7) **Má dlužník dostatečné zákonné prostředky pro ochranu svých práv? Jaký považujete za nejdůležitější?**
- 8) **Čím je dle Vašeho názoru zapříčiněno negativní vnímání soudních exekutorů veřejností?**

Děkuji vám za trpělivost při vyplnění dotazníku.

¹²⁰ Vlastní zdroj

Příloha VII.

Odpovědi JUDr. Pavel Vyžral, soudní exekutor České Budějovice

1) Co byste změnili v současné právní úpravě související s výkonem rozhodnutí?

Zřízení centrálního registru bankovních účtů a přístup do něj.

2) Jak by se podle Vás měla změnit současná legislativa ochrany pro exekutory?

Není nutné nic měnit.

3) Je dle Vašeho názoru reálné, aby při výkonu povolání měli u sebe exekutoři zbraň pro svoji možnou obranu?

Tu mohou mít už dnes.

4) Je podle Vás nutné zlepšit spíše ochranu dlužníka před nepřiměřeným postupem exekutora, nebo ochranu exekutora před dlužníkem?

Co je to nepřiměřený postup exekutora?

5) Měly by být zákonem zpřísněny tresty pro dlužníky atakující fyzicky exekutory při plnění činnosti výkonu rozhodnutí?

Není to příliš častý jev, stačí, když budou soudy využívat současnou právní úpravu.

6) Měl by dle Vašeho názoru exekutor vždy poučit dlužníka o jeho právech a povinnostech?

Poučení o povinnostech obsahuje již usnesení o nařízení exekuce. O právech povinné nikdo poučovat nemusí, dobře je znají.

7) Má dlužník dostatečné zákonné prostředky pro ochranu svých práv? Jaký považujete za nejdůležitější?

Ano. Odvolání a soudní přezkum rozhodnutí exekutora.

8) Čím je dle Vašeho názoru zapříčiněno negativní vnímání soudních exekutorů veřejností?

Sdělovacími prostředky, které často neobjektivně prezentují názory povinných. Spokojených oprávněných se nikdo neptá, to není zajímavé.